

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

21—22. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én.

* Előfizetési díj egy évre 80 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 K alapítványt tettek, valamint a rendes tagok az esedékes alap. kamat, illetőleg 20 K évi tagsági díj, valamint az 1920. évre alapító és rendes tagokra nézve egyaránt kivett 40 K pótdíj fejében kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 K-nál kevesebbet alapítottak, ezen felül 10 K-t fizetnek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

« A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének. »

(Telefon : 37—22.)

1920. november 13.

Nemcsak a magyar nemzet, hanem a magyar erdőgazdaság történetében is örökké emlékezetes marad ez a nap, amelyen a nemzetgyűlés törvénykönyvbe iktatta a reánk kényszerített békeszerződést. Szívet, lelket megrázó jelenetek között történt ez, amelyekben mégis volt valami lélekemelően méltóságteljes, ami ismét bizalommal tölthet el bennünket a porig megalázott nemzet őseréje iránt, amely meghajlott a pillanat keserű kényszere előtt, de meg nem tört s nem vesztette el önmagába vetett hitét!

S így mi magyar erdőgazdák is, akik többet veszítettünk bárkinél, akiknek egyidőre bucsut kell mondanunk a Kárpátok hegykoszoruján elterülő, ősidők óta gonddal és szeretetteljes odaadással ápolt erdőségektől, ne engedjük

a csüggedést erőt venni lelkeinken, hanem férfias erővel működve jelenlegi szűkebb hazánkban, szívünk mélyéből valljuk e szép hitvallást:

Hiszünk az Istenben,
Hiszünk a Hazában,
Hiszünk Isten örök igazságában,
Magyarország feltámadásában!

Az alföldi legelők rendezése a fásítással kapcsolatban.

Irta és az Országos Erdészeti Egyesületben 1920. évi május hó 27-én felolvasta :
Biró János miniszteri tanácsos, legelőgazda.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földművelési- és növénytermelési szakosztályának a múlt hó 21-én saját székházában tartott ülésén, amelynek egyedüli tárgya Kiss Ferencz miniszteri tanácsos urnak *az Alföld befásításának kérdéséről* tartott előadása volt, a kérdéshez szintén hozzászólott Róth Gyula főerdőtanácsos ur, a mező- és erdőgazdaságot mint egy anyának — a földművelésnek — a két gyermekét állította egymás mellé, szép és tanulságos hasonlatban. Ennek az anyának azonban még egy harmadik gyermeke is van és ez, az idők folyamán megfogyott, leromlott és azért lebecsült legelőgazdaság, amely pedig ős eredeténél és sajátos üzeménél fogva, éppen olyan őstermelési ág, mint a mező- és erdőgazdaság.

A hasonlatot tovább fűzve, erről a harmadik gyermekről, akit régóta ismerek és figyelek, azt kell mondanom, hogy testvéreivel szemben különös módon viselkedik. A vele mindig jószívűen és elnézően bánó erdőgazdaságot, amelynek amugy is többet árt mint használ, folytonosan zsarolja, a mezőgazdaságot ellenben nemcsak szolgálja, hanem amiye volt, annak a javát már fel is áldozta neki. És mert tékozlása mellett hanyag is volt,

illetve testével és ruhájával mit sem törődött, végre annyira leromlott, hogy a testvérek hathatós támogatása nélkül nem is tud talpra állani. Ehhez azonban a várt segítségen kívül az szükséges, hogy önmaga is teljes erővel segítsen magán. Szóval, a mező- és erdőgazdaság támogatásával sürgősen és alaposan kell az egész országban *a legelőkérdést rendezni* és egyuttal az egész vonalon hozzá kell fogni a legelők megjavításához és gondoskodni kell azok karbantartásáról, rendszeres és okszerű használatáról.

A legelőkérdés országos rendezése nemcsak közgazdasági szempontból igen fontos és már égetően sürgős, hanem szociális szempontból is elsőrendű szükség, mert mélyen érinti *a legszélesebb és legszilárdabb népréteg* vitális érdekeit. Ezt igazolják az ország minden részéből a földművelésügyi miniszter urhoz tömegesen felérkező kérvények, amelyekben a kisgazda- és földmunkásközönség a legelőszükségletéről és azok rossz állapotáról panaszskodik és a legelőhiány sürgős kielégítését kéri. És erről tesz bizonyosságot a f. hó 16-án megalakult *Magyar-Német Gazdaszövetség* is, amely a legelőkérdés rendezésének szükségét, már alakuló közgyűlésén egyhangulag kimondotta.

A mezőgazdaság hathatós támogatása már biztosítottnak tekinthető, mert „*a földbirtok helyes megoszlását szabályozó rendelkezésekről*” szóló törvényjavaslat, a közlegelők létesítéséhez és kiegészítéséhez, illetve a népies állattenyésztés fejlesztéséhez szükséges földterületek megszerzéséről is gondoskodik.

Nyilvánvaló az is, hogy ha ebből a javaslatból törvény lesz, *a végrehajtási rendelet* arról is fog kellően gondoskodni, hogy a legelőszükséglet kielégítésére megszerzendő földterületek kijelölése és kihasítása, *a megfelelő körültekintéssel és szakszerűséggel eszközöltessék*. Mérhetetlen ugyanis a kár, amely az egyes községekre és az országra abból háromolhatik, ha ennél az eljárásnál nem vétetnek kellően figyelembe *a község állattenyésztési és legeltetési viszonyai* és azok alapján a tényleges legelőszükség, továbbá a talaj- és terepviszonyok, a legelő hozzáférhetése, vizellátása és más helyi körülmények.

Az urbéri legelőket eléktelenítő vizmosások és kopárok nagy részben annak a szakszerűtlen és könnyelmű eljárásnak a

következményei és egyuttal *valóságos szegyenfoltjai is*, amelylyel az urbéri legelők elkülönítése annak idején, sajnos, számos helyen történt. A nép még most is átkozza azokat, akik az ilyen eljárásnál közreműködtek és állattenyésztését megbénították.

A hivatkozott törvényjavaslat *az erdőkire ugyan nem vonatkozik*, de az erdőgazdaság eddigelé is oly jóindulatuan és elnézően támogatta minden bajában a legelőgazdaságot, hogy a további szükségszerű támogatást annál inkább remélheti, mert hiszen az Alföld befásítása érdekében megindított akciója is elsősorban a legelőgazdaságot fogja szolgálni.

Ezt, a méreteiben és kihatásában ma még *beláthatatlan gazdasági perspektívát* nyújtó hatalmas akciót kívánjuk a legelőgazdaság szempontjából, ha nem is kellően, de minden esetre legjobb tudásunk és meggyőződésünk szerint méltányolni, a mai és a következő előadásban. A maiban csekélységem fogja „az alföldi legelők rendezését a fásítással kapcsolatban” tárgyalni, a következőben pedig *Thaisz Lajos* kísérletügyi igazgató ur fog előadást tartani ezen a czimen: „Az alföldi gyepek fejlődéstörténete és azok minősítése gazdasági szempontból”.

Nem szándékom, de ennek a rövid előadásnak keretei is kizárják azt, hogy a legelőgazdaságot teljes egészében állítsam az igen tisztelt mező- és erdőgazdák elé, hanem csak olyan képet kívánok adni róla, mint az a regényíró, aki hőst nem születésétől kezdve írja le hiven és tökéletesen, hanem annak életéből kiragadott jellemző epizódokkal rajzolja meg bár vázlatosan, de élesen a kép körvonalait.

Ez nem is nehéz, mert *az intenzív legelőgazdasági üzem*, amilyen egyszerűnek látszik is első tekintetre, éppen olyan sokoldalú és változatos részleteiben, azon kívül az üzem sikere jórésben ezektől a részletektől — mondhatni apróságoktól — függ, amelyek fontossága csak évek során folytatott beható vizsgálat és megfigyelés közben tűnik fel. *A legelőgazdaság* tehát nemcsak sokoldalú és változatos, hanem egyuttal *igen érdekes tanulmány is*.

Előre is bocsánatot kérek azonban, ha előadásom éppen a részletek sokasága folytán, a kelletténélesetleg hosszabbratalálélnyulni.

A legelőgazdaságról rajzolando kép teljessége miatt ugyanis, habár röviden, rá kell mutatnom:

I. a jó legelő fontosságára és hasznára, különös tekintettel a népies állattenyésztésre,

II. a legelőhiány okaira,

III. az alföldi legelők jelen állapotára és használatára és csak azután térhetek rá

IV. a legelőknek az Alföld befásításával kapcsolatban való rendezésére.

Mindenekelőtt azonban, a mindkét oldalon már ismételt — utoljára az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hivatkozott gyűlésén is — nyomatékosan hangoztatott *legelőjavítások ügyállásáról* és arról óhajtanám az igen t. mező- és erdőgazdákat informálni, hogy ezen a téren okkal-móddal, igenis lehet sikereket elérni. Kíváncsnak tartom ezt azért, mert amikor a legelőgazdaság hathatós támogatásáról van szó, ez a kérdés bizonyára mindenekelőtt igen érdekli a t. mező- és erdőgazdákat, annál is inkább, mert a legelők megjavításának és karbantartásának garانتálása nélkül, az éppen most aktuálissá vált segítség illuzorikus.

Lássuk, tehát *hogyan is állunk a legelőjavítással* és gondozással! A saját tapasztalataim alapján elmondom rövid, de tanulságos történetét, sőt még a titkait is.

A *legelők rendszeres megjavítását* Magyarországon a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség kezdte meg 1904 év tavaszán a Székelyföldön. A *kirendeltség vezetője* Koós Mihály, helyettese pedig csekélységem volt. A legelőjavítást vezetésem alatt mint helyi megbízottak *Háromszéken*: Benkő Pál, *Udvarhelyen*: e. Dorner Béla, *Csikban*: Kiss Ernő, a hétfalusi *csángóknál*: Donáth Sándor, *Maros-Tordában* pedig magam irányítottam és ellenőriztem. A helyszínen a munkálatokat négy *legelőmester* vezette s illetve oktatta be azokra a közsgégi *legelőgazdát* vagy előjárót. Az őszi-tavaszi munkálatokban erdőőri növendékek is segítkeztek.

A legelőmesterek erdőőri szakiskolát végzett növendékekből kerültek ki, különleges kiképzésük végett pedig, *legelőmesteri tanfolyamot* rendeztem, amelyen egyebek között a csement-beton-munkálatok körül is megfelelő járatosságot szereztek. Ennek aztán igen jó hasznát lehetett venni a községekben, mert közreműködésükkel nemcsak a közlegelőkön készültek jó és olcsó itatóvályuk, kútgyűrűk, forrásfogalások, szóval *csordaitatók*, hanem

betonból olyan községekben is létesültek *minta-trágyatelepek*, ahol az embereknek a trágyakezelésről azelőtt fogalmuk sem volt. Nagyon hasznos munkát végeztek és a nép igen megkedvelte őket. A *legelőmesteri tanfolyamot* az „Erdészeti Lapok” 1910. évi XII. füzetében irtam le.

A *legelőjavítási munkálatok megkezdése* igen nehéz volt, mert nemcsak teljesen ismeretlen ösvényen haladtunk, hanem rendkívüli akadályokat is kellett leküzdeni. A legelők általában elképzelhetetlen állapotban voltak; a nép tudni sem akart a legelőjavításról; azt mondták: az állam kezét akar tenni a legelőkre.

De legyőztük a nehézségeket! Barátságos érintkezéssel és türelmes oktatással, néhány év alatt annyira megnyertük a nép bizalmát és szeretetét, hogy a legelőjavítás csakhamar az egész Székelyföldön népszerűvé lett. Közös erővel olyan munkálatokat is végeztek a közlegelőkön, amilyenekről azelőtt még álmodni sem mertünk. Pl. a marostordai *Atosfalván* a saját jószántukból 40—60 *m* széles és 25—25 *m* mély vízmosásos árkokat kapáltak be s illetve teknősítettek és ültettek be ákáczfacsemetével, évenként és fejenként 5—25 közmunkanapot szolgáltatva.

Az „Erdészeti Lapok” 1909. évi XI. füzetében részletesen ismertettem az *első öt évi legelőjavítások* eredményét. Abból idézem a következő sorokat: „De hála Istennek, csak a kezdet volt ilyen nehéz! Habár ilyen körülmények között nem is lehet évtizedes, sőt évszázados mulasztásokat egyetlen kézfördítással helyreütni, ma, öt év után mégis ott állunk, hogy a kirendeltség anyagi támogatásával jelenleg 91 községben, mintegy 53.000 kat. holdnyi közlegelőkön folynak a legkülönbözőbb legelőjavítási munkálatok.” Ezek közül néhánynak az eredményét is bátor vagyok közölni: Boróka- és másféle *bokorirtás* történt körülbelül 11.011 kat. holdon; *köszedés* körülbelül 2491 kat. holdon; különféle *telkesítési* munkálatok 4404 kat. holdon; felhasználtatott 20.082 *kg* *fűmagkeverék*; beállíttatott és felszereltetett 222 pompás *csordaitató* részben vasbeton-, sőt faragott-kő itatóvályukkal ellátva.

Ugyanakkor illetve 1908-ban *tették közzé az osztrákok* is a náluk 1901-ben megkezdett legelőjavítások 1901—1907. évi eredményét és bizonyára nem lesz érdektelen megtudni, hogy a nálunk *öt év* alatt végzett munkálatok, az ottani hét évi munkálatokat

Többszörösen felülmúlták, jóllehet azokhoz az állam 73·6%-kal járult hozzá, a Székelyföldön pedig csak 36·5%-kal; tehát éppen félszer annyival.

Az osztrák munkálatokat, sajnos, nem tekinthettem meg, mert az előző évben, illetve 1907-ben Svájcban és egyebütt jártam négy hétig. A székelyföldi munkálatokért ugyanis engem terhelte a felelősség és szerettem volna tudni, helyes uton járok-e. Tapasztalatokkal gazdagon megrakodva és teljesen megnyugodva jöttem vissza Marosvásárhelyre és folytattuk a munkálatokat.

1910-ben már 9 vármegye 130 községében és körülbelül 70.000 kat. holdnyi közlegelőkön folytak a legkülönbébb legelő-javítási munkálatok és pedig legsikeresebben a már megnevezett négy székely vármegyében, főleg azokban a községekben, ahol *jó csordapásztor*, ügyes legelőgazda és arra való *előljáróság* volt, de meg azért is, mert azokban a vármegyékben gyakorlott *legelőmester*, a néppel bánni tudó és fáradságot nem ismerő *vezető*, a központban pedig lelkes *irányító* volt. Szóval *megvolt a szükséges és megfelelő szervezet*. Ebben rejlik, igen t. uraim, a siker titka! A legelőjavítás terén csak közvetlen érintkezéssel és megértéssel, de nem papirosrendeletekkel lehet eredményeket elérni, mert a falu népét a legelőjavításra elő kell készíteni, bizalmát meg kell nyerni, a talajt egyengetni kell. Nemcsak a gazdasági felügyelőségi szervezet tervbe vett megfelelő kiépítésére van sürgősen szükség, hanem abba bele kellene kapcsolni a Köztelek folyó évi 16. számában tárgyalt „járási gazdák“-at is, akik megfelelő kiképzés után a „legelőmesteri“ tennivalókat is elláthatnák.

A székelyföldi legelőjavítások kapcsán az 1910. évben a minisztériumban külön legelőügyi osztály állíttatott fel, amely azonban a háború kitöréséig nem ért el jelentősebb eredményeket, azóta pedig a rendszeres legelőjavítás szünetel. Azt tehát az eddigi tapasztalatokon okulva, ugyyszólván előről kell megkezdeni.

A jó legelő fontosságáról és használatáról, valamint annak az állattenyésztéssel való kapcsolatáról, igen sokat lehetne elmondani. Ezen előadás szűk keretei között azonban csak egyes dolgokra fogok rámutatni.

Lényeges különbség van *állattenyésztés és állattartás* között. Tenyésztő csak az, aki egy előre kitűzött célt akar továbbtenyész-

tés által elérni. Aki más célból tart jószágot, az állattartó vagy szaporító, de nem tenyésztő. Az állattartásnál a legelő mellékes, a fő a mesterséges- és erőtakarmány.

A mezőgazdaság szempontjából *legfontosabb a szarvasmarhatenyésztés*. A tenyésztés iránya lehet különleges vagy általános, de célja mindenkor a legnagyobb teljesítőképesség elérése. A középbirtokos és kiscgazda általában arra törekszik, hogy munkára, haszonra és tenyésztésre egyaránt alkalmas állatokat neveljen. Nyilvánvaló, hogy erre csakis ép és egészséges, a takarmányt jól kihasználó, erőteljes és formás állatok alkalmasak és hogy az ilyen állatokat csakis legelőn, még pedig jó legelőn lehet felnevelni. Az állatnak ugyanis, hogy nehéz hivatását gazdaságunkban betölthesse, legalább is addig, amíg teste fejlődésben van: szabad mozgásra, tiszta levegőre, világosságra és mindenekfelett az éltető napfényre van feltétlenül szüksége, amely tudvalevőleg sok olyan betegség csiráit képes megölni, amelyek a szűk, szellőzetlen, túlmeleg istállók bűzös levegőjében és szennyes sarkaiban vidosorban tenyésznek.

Nyilvánvaló, hogy a tuberkulózis az ilyen istállókban állandó vendég és nagy mértékben terjed az azokban felnőtt és elpuhult állatok között. Ez pedig annál szomorúbb, mert a borjuk — igen csekély kivétellel — egészségesen születnek és a bajt többnyire az istállóban kapják meg. A fertőzés ellen a modern istállók sem védik meg az állatot. Egyedüli óvszer: ki a borjuval a fertőzött istállóból szellős, napos kifutóra és mihelyt csak lehet, a legelőre.

A tapasztalt állattenyésztő gazda ezzel ma már teljesen tisztában van és azt is tudja, hogy tipikus állatfajok csakis ott tenyésztethetők ki, ahol őslegelők vannak és hogy azok sajátos gyepezete a vidéket jellemző állatfajokkal szoros kapcsolatban van.

A világhírű angol szarvasmarha és az angol tengerparti legelők, a svájci marha és az ottani hegyi legelők között éppen olyan szoros kapcsolat van, mint a magyar fajta szarvasmarha és az alföldi legelők sajátos gyepezete között.

Hogy ez így van és hogy a svájciak praktikus szempontból is milyen különbséget tesznek a legeltetés és az istállózás között, erre vonatkozólag igen tanulságos esetet hozhatok fel.

Az előbb már említett és a *svájci havas gazdasági egye-*

sület titkára által irányított tanulmányutam alkalmával Svájc nagy részét, egyebek között a Simmen folyó egész völgyét is beutaztam. Programom szerint a tenyészvásáraitól nevezetes Erlenbach községben kiszállva, megtekintettem a Simmenthal akkori első tenyésztőjének, Nationalrat Rebmannak és a nem kevésbé jeles Hans Zum Wald nevű tenyésztőnek a községben, hegyi kaszálókon és a havasi legelőn volt állataikat. A Rebmann ur havasi istállójában látott „Flóra” nevű 10 éves anyatehén magassága, az általam a marnál eszközölt mérés szerint, 163 cm, mellbőssége 225 cm, súlya állítólag 900 kg, az ára pedig (1907-ben) 3000 fr. volt. Amikor felemlítettem, hogy nálunk a simmenthali marha ellen általában az a panasz, hogy nagy százaléká tuberkulotikus, Hans Zum Wald egész őszintén a következőleg válaszolt: Nekünk annyi marhánk van, hogy kénytelenek vagyunk a silányabb részét a faluban egész éven át istállón tartani, ezekkel az állatokkal a husszükségletet elégitjük ki és azok közül bizony 8—12% tuberkulotikus; a havasi legelőkön levők közül azonban alig 1—2% és nem igen több a hegyi kaszálókon nyaralók közül. Ezeknek az ára persze 2—3-szor, egyes esetekben 2—5-ször magasabb, mint az istállón tartott állatoké. Ha aztán jönnek a külföldi vevők és csak olcsó jószágot óhajtanak venni és vásárlás nélkül nem akarnak tovább menni, hát bizony odaadjuk a silányabb portékát is, habár ezáltal csak ártunk jóhírnevünknek.

A leczkét jól megjegyeztem magamnak és azóta az istállón való állatnevelést és szaporítást még jobban elítélem s illetve kardoskodom a növendék- és tenyészállatoknak intenzíven használt, jó legelőkön való legeltetése mellett. Szarvasmarhatenyésztésünk szükségyszerű fejlesztéséről a „Köztelek” 16. számában van szó, a 17. számában pedig arról, hogy a lótenyésztésnél mennyire szükséges a legelő.

Az állandó legelők még a múlt század közepe táján az ország termékeny területének körülbelül 27%-át tették ki. Azóta a legelőknek több mint fele része feltörtetett.

Már előbb említettem, hogy nagy csapás érte a legelőgazdaságot az urbéri elkülönítés által, de még inkább az azt követő rossz gazdálkodás folytán. A jószágállomány tulnyomó része ugyanis az urbéreseké lévén, a földesurak legelői az elkülönítés után

kihasználatlanul maradtak és elvadultak, felbokrosodtak, az urbéresek pedig a saját legelőjüket — a gazdasági érettségüket messze tuhaladó függetlenségük tudatában és a közös birtok ingyen használatához való ragaszkodás folytán — oktanul tulterhelték és a legelők egy részét csakhamar tönkretették.

Majd következett a francia-német háború utáni drágaság, amely a szemtermelés tulhajtására sarkalta az embereket, akik azután — támogatva az akkori, előrelátónak nem mondható birtokpolitika által — kapzsi vágygál hozzáfogtak a közös erdők és legelők — nem ritkán a gazdasági képtelenségig terjedő — felosztásához és feltöréséhez, többnyire csak azért, hogy a kiirtott erdő és a feltört legelő szűz talaját néhány év alatt oktanul kizsarolhassák.

Ezt a rablógazdaságot aztán még fokozta az a körülmény, hogy abban az időben esett a luczerna- és lóheretermelés terjesztése érdekében indított akció, amelynek olyan hamis prófétái is voltak, akik a legelők megapadása és tönkremenése folytán elkeseredett népet azzal vigasztalták, hogy a legelőkre amúgy sincs szükség, mert a mesterséges takarmánytermelés módot nyújt arra, hogy az állatokat egész éven át istállóban tartsák. Sajnos, ez a tévtan akkor annyira gyökeret vert, hogy még most is vannak gazdák és nem gazdák, akik azt hiszik, hogy szarvasmarhát legelő nélkül is lehet felnevelni.

Sietek kijelenteni, hogy amennyire kardoskodom a legelőkérdés rendezése és a legelők megjavítása mellett, éppen olyan lelkes szószólója vagyok a mesterséges takarmánytermelésnek, úgyszintén a szénatermelésnek is, mert téli takarmány és nyári legelő, egy kalap alá tartozik. Az a jószág, amely a telet csak átkoplalta, a jó legelőn is csak nehezen és sokára javul meg, a silányan pedig még jobban megyen tönkre.

A rétek megjavítása éppen olyan fontos, mint a legelők karbahozása. Nemcsak azért, mert az országban általában a legjobb és a legértékesebb talajt elfoglaló rétek hozama mennyiségi- és minőségileg még a kulturálisabb vidékeken sem kielégítő, egyes vidékeken pedig növényzetük olyan gyér és silány, hogy szánalmat és megdöbbenést kelt, hanem azért is, mert egyetlen gazdasági ágban sem lehet a terméshozamot annyira fokozni, mint éppen rétnél. A mostaninak 2—3-szorosára is.

A rétvjavítás igen háladatos téma, de mert nem a mai előadás keretébe tartozik, csak néhány megjegyzést teszek annak némi illusztrálására, hogy milyen lényeges különbség van a rét és a legelő között.

A *helyes rétművelésnek az alapja* a váltógazdaság. A rétet 3—5 évi időközökben fel kell törni és egy-két év múlva újra bevetni, mert az okszerű rétgazdaság nem elégszik meg a vadontermő réti növények hozamával és minőségével, hanem azoknál jobb minőségű és bővebben termő kulturnövényeket kíván meg, az elsőrendű fű- és herefélék élettartama azonban igen korlátolt.

Állandó rétnak, illetve *kaszálónak* csak ott van helye, ahol a talaj megművelése nehézségbe ütközik, vagy feltörése nem kívánatos, pl. hegyoldalakon.

A legelőgazdaságban viszont *csak az állandó legelő bír jelentőséggel* és az ugyanazon körülmények között annál jobb, minél régibb. A legelőt tehát csakis rendkívüli körülmények között szabad feltörni. A legelőnek a gyepzete ugyanis idővel a természetes flórából s illetve azokból a növényekből alakul ki, amelyek a klimai és talajviszonyoknak bizonyos trágyaerő mellett a legjobban megfelelnek és az állandó tapodást és lerágást bírják, esetleg meg is kívánják. Ennélfogva az állandó legelő gyepezetében az elvetett növények közül csakis azok lesznek idővel képviselve, amelyek ebbe a természetes növénytipusba tartoznak. Mesterséges telepítés esetén ennek a tipusnak kialakulásához annál több idő kell, minél kevésbbé felelt meg a mesterséges fűmagkeverék a természetes flórának. Esetleg 10 évnél is hosszabb idő szükséges.

A legelő gyepezetéhez nemcsak a növények földfeletti, hanem földalatti része is tartozik és a gyepzet annál jobb, minél sűrűbben állanak a fűszálak és minél tömöttebb, szövetvényesebb és vastagabb a gyökerek által alkotott nemez, amely az általa behálózott termőfölddel és az abban élő baczillusokkal együtt a legelő tőkéjét képezi és a fűtermésben adja le évenként kamatait.

A már kialakult gyeptípusban előforduló növények családi életet élnek. A gyökértelep rezerválja a nedvességet, az szerzi be és raktározza a tápanyagokat. Ha mindenből megvan a szükséges mennyiség, a tipushoz tartozó növények arányosan fejlődnek,

ellenben egyes fajok uralomra kerülnek, majd ismét mások által tulszárnyaltatnak, sőt ameddig létfeltételeik kedvezőtlenek, egészen eltűnnek. Innen magyarázható meg, hogy a legelő gyepezete más tavasszal és más nyáron és ősszel (a különbség különösen szembetűnő az Alföldön); továbbá, hogy az elhullatott trágyalepények körül csakhamar dús vegetáció keletkezik és olyan növények is előkerülnek, amelyek eddig a típusban elő sem fordultak. Ezeknek a magja vagy a gypben szundikált eddig, várva a csirázásra kedvező feltételeket, vagy a trágyával került oda.

Szóval, az *állandó legelő önmagát képes fenntartani* és pedig annál sikeresebben, minél régibb. Csak trágyázni és gondozni kell és ha meg van a kellő nedvesség, fűmag-felülvetés nélkül is elsőrendű, sűrű gyepezetet produkál.

A rét és legelő között más lényeges különbségek is vannak. A legelőnek jórészen más a növényzele és különleges sajátága, hogy fűtermését friss állapotban sarjadzás közben, az állatokkal való lerágás — lelegettetés — által használjuk ki. A rét fűtermését ellenben lekaszáljuk és szénát csinálunk belőle. A kasza ellensége a legelőnek.

(Folyt. köv.)

Az erdőgazdasági szomszédjog.

Irta: *Schmidt Károly* miniszteri tanácsos.

Az erdőgazdasági üzemrendezésre és ezzel kapcsolatosan az erdőbirtok határainak biztosítására és az erdőbirtok felmérésére vonatkozólag a közelmúltban új utasítások jelentek meg. Arra való tekintettel, hogy a határok biztosításának kérdése a szomszédjognak, illetőleg amennyiben ennek különleges ágaként ilyenről is beszélhetünk, az erdőgazdasági szomszédjognak keretébe tartozik, de azonkívül azért is, mert az erdőgazdasági ügykört ez a jog más tekintetben is érinti, alkalomszerűnek és egyuttal ezen más tekintetekből indokoltnak is mutatkozik ezen jog alapelveit és a gyakorlati életben mely törvényes határozmányok alapján, mely esetekben és miként való érvényesülését ismertetni.

A *szomszédjogról* általánosságban szólva, a *fogalom* meg-

állapítása céljából mindenekelőtt arra a körülményre kell utalnunk, hogy valamely ingatlan használata, annak következtében, hogy más idegen ingatlannal határos, korlátolt. Az ingatlanok ezen helyzetéből folyólag azok tulajdonosaira, illetőleg használóira nézve annak a szüksége áll elő, hogy bizonyos kölcsönös előékenységi elv érvényesülésével a szomszédsági viszonyból eredő türés kötelességének és a türés követelése jogosultságának mértéke és módja megállapíttassék. A szomszédjog *feladata* ennek folytán a rendes használat biztosítása érdekében azoknak a határoknak a megállapítása, amelyekig a szomszédok az egymás telkeire való *behatásokat* tűrni kötelesek.

Ezen behatás lehet *közvetlen*, amelyik a birtokos által a szomszéd ingatlanán foganatosított cselekményben nyilvánul meg, vagy pedig lehet *közvetett*, amidőn a birtokos a maga ingatlanán jár el, de cselekménye a szomszéd ingatlanára is kiható.

A szomszédjogi viszony *alapja* a birtok (birtoklás), vagyis a dolog feletti hatalom mint tény, és az ingatlanok egymás közelében való fekvése mint állapot. A birtoklás az ingatlanra nézve a tényleges hatalom gyakorlásában nyilvánul meg, és így a szomszédsági jog szabályai nemcsak a tulajdonosra, hanem az ingatlant bérlet vagy bármely más czimen hatalomban tartókra is egyaránt alkalmazást nyernek.

Ami a szomszédjognak *hovatartozását* illeti, az általánosságban a polgári jog tárgya és a dologi joghoz tartozik; ennek megfelelően az egyes államok, így különösbbe a Németbirodalom, Ausztria, Francia- és Olaszország, az ő polgári törvénykönyveikbe foglalták az idevonatkozó határozmányokat. Természete szerint a jog a *tulajdon törvényes korlátozásának tekintetik*, és bár ugy elméletben, mint gyakorlatban ott is ez a felfogás érvényesül, a francia és olasz polgári törvénykönyv a telki szolgáltatásokkal együttesen rendelkezik a szomszédjogról.

Nálunk a „*magyar általános polgári törvénykönyv*”-nek egyelőre csak az 1900—1901. években kiadott *tervezete* van meg; ennek a dologjogot magában foglaló részében, illetőleg e résznek a tulajdonról szóló negyedik czim I. fejezet 575—591. §-aiban találjuk a szomszédjogra vonatkozó azon általános szabályokat, amelyekkel kapcsolatban egyes konkrét esetekből folyólag hozott

felsőbíróági döntvények tekintendők törvényt helyettesítő, illetve törvényerejű határozmányoknak. Főleg építési ügyekben hozattak ilyenek. Így pl. hogy ha valamely építkezés vagy helyreállítás csak úgy lehetséges, hogy az építési állványok a szomszéd telken helyzetnek el, vagy az építési anyagok csak azon keresztül vihetők, vagy azok lerakásához más hely nincs, a szomszéd az ő telkének mindezen célokra való igénybevételét kártalanítás fejében tűrni köteles. (Polgári törvénykönyvi tervezet 578. §-a, azonkívül külön kuriai döntvény.) A szomszéd telekre terjedő, nem rossz szándéku beépítés (tulépités) (Polg. tkv.-tervezet 587. §-a), továbbá a falnak a szomszéd telek légürébe való benyulása, az ereszjog gyakorlásának mindaddig való türése, míg e gyakorlat az illető városban meg nem szűnik. (Felsőbíróági döntvények.) A szomszédjog körébe tartozó ily irányu határozmányokat foglalnak magukban egyes városi építési szabályrendeletek is.

A szomszéd-sági jogviszonynak szabályozását különben a mindennapi élet az ő sokféle vonatkozásaiban egyéb más esetekre is szükségessé tette. Ennek behatása alatt már korábbi alkotású törvényeink többjében foglaltatnak e jogkört érintő határozmányok. Így a *kisajátítási törvény* (1881: XLI. t.-cz.) intézkedik az irányban, hogy gőmozdonyu vasutak és gőzhajójáratok céljaira szolgáló építkezések megkezdése után 60 m-nyi távolságon belül szérűkertek egyáltalán fel nem állíthatók, épületek pedig a megállapított tűztávlaton belül csak az illetékes hatóság engedélyével emelhetők. A *polgári tkv.-tervezet* 582. §-a és *kuriai döntvény* is a szomszéd-ságból eredő füst, korom, bűz, rázkódás, zaj stb. áthatásával járó intézkedéseknek és cselekményeknek megtilthatását mondja ki arra az esetre, ha mindezek a telek használatát lényegesen korlátozzák és a szomszéd telek ilyennemű használata a helyi viszonyoknak meg nem felel. Különös tekintettel arra, hogy egyes ipartelepek nemcsak ilyképen háborgató, hanem károsító vagy veszélyeztető kihatásuk is lehetnek, az *ipartörvény* (1884: XVII. t.-cz.) és az ezt kiegészítő rendeletek határozmányai szerint ilyenek csak iparhatósági telep- engedély mellett állíthatók fel. (Községi belterületen pl. egyebek között épületia, donga- és tűzifatelepek, gőzfűrészek és mechanikai asztalosműhelyek telepengedélyt igényelnek.) Annak biztosítása végett, hogy az élet rendes szükségletére vizet szolgáltató és gazda-

sági vagy ipari célokra is használható kutak, továbbá furások, galériák és artézi kutak által más vizeknek addig tényleg gyakorolt használata meg ne csökkenjen vagy meg ne szűnjék, a *vízjogi törvény* (1884: XXIII. t.-cz.) a már meglévő hasonló berendezésektől számított bizonyos minimális távolságokat állapít meg, amelyeken belül ilyenmő új berendezések nem létesíthetők. Végül a *mezőrendőrségről szóló törvény* (1894: XII. t.-cz.) és az *erdőtörvény* (1879: XXXI. t.-cz.) is tartalmaz a szomszédjog körébe eső többrendbeli oly határozatokat, amelyek a mező- és erdőgazdaságot is érintik, és amelyekről mint az erdőgazdaságot különlegesen, vagy pedig azt is érintőkről az itt következőkben lesz szó.

Azok az esetek és a velük kapcsolatos határozmányok, amelyekben a szomszédjog mint *erdőgazdasági szomszédjog*, illetőleg mint *ilyen is* különleges jelentőséggel bír, a következőkben sorolhatók fel:

1. A szomszéd területnek a saját területhez hozzájutás céljából való igénybevehetősége.

Polgári törvénykönyvtervezetünk 575. §-a intézkedést tartalmaz aziránt, hogy ha valamely telek (terület, birtok) rendszerinti használata lehetetlen azért, mert a telek közöttal nincs összekötve, vagy ha az összeköttetés meg van ugyan, de annak segítségével a telek rendszerinti használata csak aránytalan költséggel lehetséges: a tulajdonos követelheti a szomszédoktól, hogy ezek kártalanítás fejében a szükséges összeköttetés céljaira az ő telkeik használatát megengedjék mindaddig, amíg a közöttal alkalmas összeköttetés helyre lesz állítva. (Szükségbeli ut.) Az 576—578 §-ok folytatólag az ilyen ut igényelhetőségének feltételeit, az ut irányának és használatának megállapítására vonatkozó határozatokat tárgyalják.

Hasonló irányu határozmányokat foglal magában a *mezőrendőrségi törvény* 36. §-a is. Eszerint a mezei közös dülő utak rendeltetése az, hogy más utak hiányában egy község határában az egyes birtokokhoz hozzá lehessen jutni és ha a meglévő utak ezen igényt ki nem elégítenék, ily utak kihasításáról, illetőleg létesítéséről kell gondoskodni. Továbbá az *erdőtörvény* 178. §-a, amelyik szerint minden földbirtokos tartozik megengedni, hogy

idegen erdei termékek bármily művelési ághoz tartozó földjein, illetőleg magánutjain átszállíthatassanak, ha azok az erdőből éppen nem, vagy csak tetemesen nagyobb költséggel lennének elhordhatók, azon föltétel alatt, hogy a termékek szállítója a netalán okozandó károk, költségek s a használt magánutak és hidak előbbeni jó karba helyezésére szükséges kiadások megtérítésére nézve az illetékes elsőfoku erdőrendészeti hatóságnál megfelelő pénzbeli biztosítékot tesz le.

2. A szomszédos erdőben eszközölhető védelmi intézkedések.

Mint az egyik ingatlanról a másikra gyakorolható *közvetlen* behatást kell tekintenünk a *mezőrendőrségi törvény* 55. §-ában kimondott azt a határozmányt, hogy hatósági engedély és a tulajdonos előzetes értesítése mellett az erdőtulajdonos túrni tartozik, hogy a szomszédos gyümölcsös birtokosa a hernyót annak erdejében is harmincz méter széles területen saját költségén kiirthassa.

3. Az erdőbirtokos által a saját erdejében eszközözendő és a szomszédságra is kiható intézkedések.

Az egyik ingatlanról a másikra gyakorolható *közvetett* behatásnak minősíthető a véderdőknek, illetőleg természeti fekvésüknél fogva bizonyos erdőknek vagy erdőrészeknek az *erdőtörvény* 2—8 §-aiban előírt, és a szomszédos területekre való káros behatásoknak, így hegyomlások, kő- vagy hógörgetegek és vízmosságok keletkezésének és terjedésének megakadályozását, alantabb fekvő területek termőképességének, vagy közlekedési utak biztonságának megóvását, vagy szélvészek rombolásának kikerülését, továbbá pedig a futóhomok terjedésének meggátlását is célzó korlátozott használata, amely határozmányokat még az erdőtörvény 47. és 48. §-ai a záros határidejű újraerdősítést és a 2. és 4. §-okban megnevezett erdőkben tiltott irtást és tarvágást illető büntetéseket megállapító határozmányaikkal egészítik ki.

4. A szomszéd telekre átnyúló ágakat és az abba behatoló gyökereket, valamint az ágakról oda lehulló gyümölcsöt illető jogviszony.

Miután egyes államok törvényei ezt a kérdést bizonyos eltérésekkel itélik meg, szükséges, hogy az itt következőkben erről

is megemlékezzünk. A *magyar polgári törvénykönyv tervezetének* 584. §-a, valamint egy hasonló értelemben hozott *kuriai döntvény* is kimondja, hogy a telek tulajdonosa levághatja és megtarthatja magának a szomszédos telken álló fának *ágait*, amelyek az ő telkének légűrbe nyulnak, ha a fa tulajdonosát az ágak eltávolítására megfelelő határidő kitűzésével előzetesen felhívta és ez a felhívásnak eleget nem tett. Ugyanazt teheti az olyan fa *gyökereivel* is, amelyek az ő telkére behatolnak. A telek tulajdonosát ez a jog nem illeti meg; ha a gyökerek vagy az ágak őt a telek használatában semmikép sem korlátozzák.

Teljesen azonos határozmányokat foglal magában erre vonatkozólag az 1896. évi *német* birodalmi polgári törvénykönyv. Az 1804. évből való *francia* polgári törvényköny (code civil, amely code Napoleon elnevezés alatt is ismeretes, és amely a belga, olasz, spanyol, portugál, román és azonkívül más, köztük több tengerentúli ország polgári törvénykönyveihez is alapul szolgált) az ágakra nézve azt a határozmányt foglalja magában, hogy az, akinek telkére a szomszéd fájának ágai átnyulnak, utóbbit az ágak eltávolítására hívhatja fel, a gyökereket pedig maga távolíthatja el. Még inkább a fa tulajdonos terhére rendelkezik a római jogra támaszkodó 1811. évi *osztrák* polgári törvénykönyv, amely az ágak és gyökerek levágásának és megtartásának jogát minden feltétel nélkül a szomszéd telek tulajdonosának ítéli oda.

Ami a szomszéd telekre hulló *gyümölcsöt* illeti, azt az említett tervezet 585. §-a szerint, és a más országokban érvényes jogelveknek megfelelően is, a szomszédos telek gyümölcsének kell tekinteni. A német polgári törvénykönyv azonban ehhez még azt a hozzáadást fűzi: „Ez a szabály nem talál alkalmazást, hogy ha a szomszédos telek közczélokot szolgál”.

5. A birtokhatáron álló fák (határfák) tulajdonjoga.

E tekintetben a magyar polgári törvénykönyvi tervezet 586. §-a olykép intézkedik, hogy a több telek határán álló fa egyenlő részekben a szomszédoké. Mindenik szomszéd követelheti a fának egyenlő részekben közös költségen való eltávolítását. Ha valamelyik szomszéd az őt megillető rész tulajdonáról lemond, a tulajdonjog és a velejáró költség is az eltávolítást kívánó többire

száll át. Az eltávolítást nem lehet követelni, ha a fa határjelül szolgál és ezt a körülmények szerint más czélszerű határjellel nem lehet pótolni.

Hasonló elbírálás alá esik e kérdés másutt is; a *német* polgári törvénykönyv azonban a tulajdon egyforma megoszlását olyképen mondja ki (ez természetes, tényleg csak a használható gyümölcsű fáknál érvényesül), hogy addig, amíg a fa áll, a gyümölcsök, ha pedig ledöntetik, a fa maga a szomszédok egyforma részbeni tulajdonává válik.

6. Az ingatlan befásításánál a határtól számított bizonyos távolság betartása.

Nálunk az 1889. évben kiadott kuriai döntvény van arról, hogy a határ a két ingatlan közös tulajdonaként tekintendő, és azért egyoldalulag az egyik fél a másiknak beleegyezése nélkül azt sem beültetni, sem másként használni nincs jogosítva; olynemű határozmány azonban, amely befásításoknál a határ mentén bizonyos szélességű területsávnak szabadon hagyását írná elő, sem a mi polgári törvénykönyvi tervezetünkben, sem pedig a német polgári törvénykönyvben — amelyre a mi tervezetünk az itt tárgyaltak, de egyebek tekintetében is mint korszerű és igen kiváló törvényalkotásra támaszkodik — nem fordul elő. Jeléül annak, hogy az ilyen esetben szokásos és közigazgatási szabályrendeletekben megállapítható és helyenként így is megállapított elhatárolási eljárásnak törvényes határozmányba foglalása nem találtatott szükségesnek.

Ezzel szemben viszont tekintetbe véve azt, hogy ha a határ hosszabb vonalon be van fásítva és ennek folytán az ágak és gyökerek számba vehető mennyiségben nyulnak át a szomszédos területre, amiből azután, különösen ha az mezőgazdasági terület, annak birtokosa részéről — a 4. pontban tárgyaltak szerint is — támasztható igények vagy eszközölhető cselekmények miatt a szomszéd erdőbirtokosra, illetőleg mindkét félre kellemetlenségek származhatnak, — a *francia* törvényhozás az érdekelt ágazatok e részbeni jogviszonyának tisztázása érdekében szükségesnek tartotta a kérdésnek törvény útján való szabályozását, és az ő *code civil*-jében kimondotta azt, — ami egyébként a német erdőgazdák-

nak is az ottani polgári tkv. egybeállítása alkalmával nyilvánított, de meg nem valósult kívánsága volt, — hogy meglevő erdők felujtásánál, valamint új erdők telepítésénél is, a szomszédos mezőgazdasági ingatlan határától 2 méternek megfelelő távolság tartandó be.

7. A birtok határainak biztosítása (elhatárolás).

A területelhatárolás, mint a birtokállomány épentartása érdekében mellőzhetetlenül szükséges intézkedés, a szomszédjog körébe tartozók közül a mindennapi életben leggyakrabban előforduló eljárásnak tekinthető. Az eljárás részletei tekintetében szokásjog, közigazgatási úton hozott helyi, községi vagy törvényhatósági szabályrendeletek, állami és esetleg más nagy uradalmaknál e célra külön kiadott utasítások intézkednek, és csak bizonyos általános elvek és határozmányok azok, amelyek az egyes országok polgári, vagy ezenkívül egyéb törvényeiben is foglaltatnak.

Az erdőtörvények általában véve nem foglalkoznak e kérdéssel, csupán csak a svájci 1902. évi erdőtörvény rendelkezik az iránt, hogy a köz- és véderdők határokkal látandók el.

Nálunk is a részletekre nézve a fentebb említett természetű szabályrendeletek és utasítások intézkednek, azonkívül általános jellegű határozmányok foglaltatnak a *polgári tkv.-tervezet* 588—591. és 662-ik, valamint a *mezőrendőrségi törvény* a birtokhatár megjelöléséről szóló IV. fej. 32—35. §-aiban. A mezőrendőrségi törvény és a hozzátartozó végrehajtási utasítás határozmányai az erdőbirtokhatárok biztosításánál is irányadók.

Az idevonatkozó előírások közül elsősorban is az említett *tervezet* 590. §-át kell idéznünk. Eszerint: a telek tulajdonosa a szomszédokkal szemben követelheti a szomszédos telkek között határjelek felállítását és az elmozdított vagy többé fel nem ismerhető határjelek megújítását. A határjelek felállításával és megújításával járó költségeket a szomszédok — hacsak a közöttük fennálló jogviszonyból más nem következik — egyenlő részekben viselik. Kiegészíti ezt a következő határozmány:

Az életbe léptető törvény részére fennmarad annak kijelentése, hogy az 590. § mellett érintetlenül maradnak az oly külön jogszabályok, amelyek bizonyos határkérdések eligazítását a közigazgatási eljárásra utasítják.

Az 591. § kimondja, hogy az 590. §-on alapuló követelések el nem évülnek.

Ami a költségek egyenlő részben való viselését illeti, meg kell jegyezni, hogy erdőbirtok elhatárolásoknál igen gyakran faragott és megfelelő jelekkel (betűkkel, számokkal) ellátandó tartós kőhatárjelekre van szükség, amelyek előállítása és felállítása nagyobb költségeket igényel, mint amilyenek mezőgazdasági területek határjelzésével e czímen általában felmerülnek. Erre való tekintettel nagyobb erdőbirtokosok, így különösbbe az állam rendszerint önként maga vállalja el a határjelek elkészítését, azok felállítását és a vele járó költségeket.

A polgári tkv.-tervezet 588. és 589. §-ai az erdőgazdasági ügykört csak különleges esetekben — elsősorban belsőségeknel — érintik, mint elvi jelentőségűek azonban szükségkép említendők:

588. §. A két telket egymástól elválasztó falat, palánkot, kerítést, sövényt, mesgyét, árkot, közt és más effélét olyannak kell vélelmezni, amelyet a telkek tulajdonosai közösen jogosítvák használni, hacsak külső ismertető jelek arra nem mutatnak, vagy a helyi általános szokás magával nem hozza, hogy a szomszédok egyike kizárólagos tulajdonos.

589. §. A telkeket elválasztó falat, palánkot, kerítést, sövényt, mesgyét, árkot, közt és effélét a használásra közösen jogosult szomszédok mindegyike annyiban használhatja, amennyiben azok rendeltetésével ellenkezően nem cselekszik és a szomszédot megillető használás jogát nem korlátozza. Amig fennmaradásuk csak az egyik szomszédnak is érdekében van, nem szabad azokat az ő beleegyezése nélkül eltávolítani vagy azokon változtatást tenni. A fal, palánk, kerítés, sövény, árok fenntartásának költségeihez a szomszédos telkek tulajdonosai egyenlő részben kötelesek járulni. Egyebekben a szomszédok közötti jogviszonyt a közösségre vonatkozó szabályok szerint kell megítélni. (Tervezet. Ötödik fejezet. Közös tulajdon. 683—685. §-ai.)

Kiegészíti ezen határozmányokat még a tervezet negyedik fejezet (A tulajdonból származó követelések.) 662. §-a. Ha a szomszédos telkek közötti határ vitás és a bíróság a tulajdon értelmében igazi határt a szolgáltatott bizonyítékok alapján nem képes megállapítani, az elhatárolásra nézve az egy évi békés és hábori-

atlan birtok az irányadó. Ha ily birtokot sem lehet megállapítani, a vitás területet a határos telkekhez egyenlő részekben kell csatolni.

Ha az ilykép elért eredmény az egyéb ténykörülmenyekkel, különösen a határos telkek nagy mértékben különböző térfogatával össze nem egyeztethető, az elhatárolást úgy kell foganatosítani, amint az a körülmények figyelembevételével a méltányosságnak leginkább megfelel.

A *mezőrendőrségi törvény* és a hozzátartozó végrehajtási utasítás a következő határozmányokat foglalja a birtokhatár megjelöléséről szóló IV. fejezet 32—35. §-aiban:

32. §. A földbirtok határai minden birtokos által látható módon megjelölendők. Ha a földbirtok határát folyók, csatornák, patakok, rendes vízzel bíró erek vagy el nem mozdítható természetes jelek képezik, más határjelzés nem szükséges.

33. §. A birtok határainak jelzése tárgyában a törvényhatóságok a törvény életbeléptetésétől számítva egy év alatt szabályrendeletet alkotni tartoznak. E szabályrendeletben különösen meg kell állapítani azt: 1. Mik és minő alaku tárgyak lehetnek határjelek 2. Ezek a birtoktestek mely határpontjain alkalmazandók. 3. Mily határidő alatt állítandók fel, illetve pótlandók.

34. §. A határjelek felállítása, kijavitása és megújítása körül felmerülő vitás kérdések (a határjel melyik szomszédos birtokos által állítandó fel, illetve javítandó ki, ennek költségei a szomszéd birtokosok által mily arányban legyenek fedezendőek?) elintézése a községi előljáróságnál kérendő.

Az előljáróság (városi tanács, Budapesten kerületi előljáróság) a vitás kérdésnek egyezség útján való elintézését megkísérli, s ha ez nem sikerül, Budapesten a kerületi előljáróság elsőfokulag határoz, egyéb helyeken az előljáróság a feleket az elsőfoku közigazgatási hatósághoz utasítja. Ez a vitás kérdésre nézve az érdekelteknek, a helyi viszonyokkal ismerős egyéneknek, esetleg szakértőknek meghallgatása és szükség esetében helyszíni szemle megtartása után az egy évi békés és háborítatlan birtoknak épséggben tartása mellett határoz.

Ha a határ vitás, ez esetben a határozat ellen közigazgatási úton felebbezésnek helye nincs, de az abban meg nem nyugvó fél 30 napi záros határidő kitűzése mellett bírói utra utasítandó

Ha ez alatt a határidő alatt a kereset be nem adatik, a határjelek a határozat értelmében azonnal felállítandók.

Azon határozat ellen, mely a határjelzések módozataira, vagy közös határjeleknél a költség viselésére vonatkozik, közigazgatási uton felelbezésnek van helye, mely esetben a másodfoku hatóság végérvényesen határoz.

35. §. A határjelek szabályrendelet szerinti felállítására és fenntartására (kijavítására, megújítására) a községi előjáróság (városi tanács, Budapesten kerületi előjáróság) ügyel fel, mely a megszabott idő alatt fel nem állított, megrongált vagy megsemmisült határjelek felállítását, kijavítását, illetve pótlását, ha ez elfogadható indok nélkül a felszólítás után 15 nap alatt nem történt meg, a mulasztótól szükség szerint közigazgatási uton behajtandó költséggel maga eszközölteti. A határjelek — az utasítás szerint — a mezőőri személyzet által vagy más módon évenként a tavaszi hóolvadás után legkésőbb május 1-ig megvizsgálandók.

Az erdőbirtokok határjeleinek felügyelete és károsító behatások ellen való megvédése, valamint a tapasztalt hiányok bejelentése az erdőőri személyzetnek szolgálati teendőihez tartozó feladata. Nagyobb erdőbirtokok adminisztratív teendőihez tartoznak azonkívül az igazgatási tisztviselők által rendszeren megfelelő utasítások alapján fogyanatosítandó időnkénti *határbejárások* (határ-reviziók) is.

A *határbejárásnál* vagy *határjárásnál* a tényleges birtokállapotnak megfelelő határ állapotának megállapítása és a hiányzó határjelek pótlása, valamint kellő állapotban nem levő vagy kellően fel nem ismerhető határjelek kijavítása és megújítása a cél. Az e czimen, valamint az ezen műveletből folyólag származó költségek viselése tekintetében felmerülő vitás kérdések elintézése és az ezekben való ítélkezés, a mezőrendőrségi törvény idézett 34. §-a szerint az ott megnevezett *közigazgatási hatóságok* feladata, míg ezzel szemben abban az esetben, hogy ha a határ *vitás*, illetőleg pedig amidőn a határoknak elhanyagolás, szándékos foglalás vagy természetes behatás folytán előállott megváltozása miatt a *határ kiigazításának*, illetőleg az e czimen fennforgó igények birói uton való elismertetésének szüksége lép előtérbe, vagyis akkor, amikor a tényleges birtokállapotnak meg nem felelő határ kiigazítása a végcél, az idézett 34 §-a, valamint

a polgári törvénykönyvi tervezet 662. §-ában foglalt utalás szerint is az igényt a *biróságnál* kell érvényesíteni.

A birói ut igénybevételénél az, aki fellépni kíván, vagy a maga eredeti jogára támaszkodhatik, s megindíthatja a rendes *határpert*, amely a sommás eljárásról szóló 1893: XVIII. t.-cz. 1 § 2. pontja szerint 400 K értékhatárig a járásbiróságok hatáskörébe, azon felül pedig — a polgári törvénykezési rendtartásról szóló 1868: LIV. t.-cz. módosítását magában foglaló 1881: LIX. t.-cz. 6. §-a szerint — rendes eljárás alá és a törvényszékek mint birtokbiróságok hatáskörébe tartozik, vagy pedig a birtok tényére állapítja keresetét és a per tárgyának értékére való tekintet nélkül sommás eljárás alá tartozó *határigazítási* vagy *mesgyeigazítási pert* indít (1893: XVIII. t.-cz. 1. § 5. m) pont), amelyben a tulajdon kérdése eldöntés alá nem kerülhet, illetőleg csak annyiban vonható a perbe, amennyiben az azon vitás földdarab tulajdonjogának megállapításához szükséges, amelynek egyik határa a felperes, másik határa pedig az alperes által helyesnek állított határ által van képviselve.

A büntetőjogi védelmet illetőleg megjegyeztetik, hogy a magánhatár- és tilalmi jelek jogosulatlan szándékos megsemmisítése, elvitele, más helyre való áttevése, megrongálása vagy kiásása a mezőrendőrségi törvény 93. § b) pontja szerint 200 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel járó kihágásnak, országos törvényhatósági vagy községi határjeleknél elkövetett hasonló cselekmények pedig az 1891: XLI. t.-cz. értelmében, a cselekmény mineműsége szerinti időtartamu fogházbüntetéssel járó vétségnek minősülnek.

Megemlíthető végül e helyt még az is, hogy az egyes országokban érvényben levő azok a törvényes határozmányok, amelyek értelmében közutaknál az uttest vagy pedig az azon kívül levő s vele párhuzamosan menő területsáv befásítandó, illetve sorfákkal beültetendő, vagy ellemezendő —, amint erről pl. a francia code civil rendelkezik — hogy egyes közutak mellett bizonyos szélességű területsáv közbiztonsági vagy hadászati érdekekből be nem fásítható, továbbá pedig, hogy erődítvények vagy hadászati szempontból fontos egyes hidfők közelében a szomszédos területek tulajdonosaival szemben hasonló követelmények érvényesülnek, a szomszédosági jogkört nem érintik, hanem a telki szorgalmakhoz

és pedig azoknak ahhoz a fajtájához tartoznak, amelyek a német jogi meghatározás szerint az úgynevezett törvényes alapu szolgalmak — Legal Servituten — elnevezéssel jelöltetnek meg. Ide tartozik ezen meghatározás szerint a vasutak által igénybevehető tüztávlat is.

A püspökladányi vallásalapítványi uradalom egyes részeinek befásítása.*)

Az uradalomnak a vasutvonaltól délre eső része, Hosszuhát felé, humusban gazdag, kötött talaju, mely az összes kenyérmagvak és egyéb mezőgazdasági növények termesztésére kiváló, és különösen a mélyebb fekvésű, lecsapolt részek rendkívül termékenyek. Ezeknek nagyobb kiterjedésben való befásítása nem terveztetik, hiszen a mezőgazdasági érdekek ezt kizárják. Ezen a részen csupán *fasorok* létesítése kívánatos, főleg az utak dél és kelet felé eső szegélyén, hogy így egyrészt a fák által vetett árnyék az utra esvén, lehetőleg kevés terület vonassék el a mezőgazdasági növényektől, másrészt, hogy az utak legalább egy oldalon szabadok lévén, gyorsan száradhassanak ki. E fasorok azonban okvetlenül szükségesek és létesítésük mielőbb kívánatos. Az utak mentén, árkok, töltések mellett 2—4 sorban volnának e fák ültetendők; egyrészt igen hatásos szélfogókul szolgálnának, másrészt pedig értékes faanyagot szolgáltatnának. Legcélszerűbb volna ákácfasorok ültetése. Ahol egyes sarkok, mélyebb fekvésű, vizenyős helyek befásítása jönne szóba, ott elegyítve lehet ültetni: a szárazabb helyekre *ákác*, *csertőlgy*, *kocsányos tölgy*, *mezei szil*, *mezei juhar*, *Celtis australis* fákat; a vizenyős helyekre *fehér nyárfát*, *rezgőnyárfát*, *fehér fűzet* (*Salix alba*), *köristát* (*Fraxinus excelsior*), *kopasz szil* (*Ulmus laevis*). Ilyen erdőfoltok és fasorok létesítése nemcsak a fennemlített szempontokból kívánatos, hanem a terület tagolása, esztétikai és általános kulturális szempontokból is feltétlenül szükséges. Hogy ezenkívül a tanyák környéke is befásítandó és ezek facsoportokkal, tömött fasorokkal veendő körül, az bővebb magyarázatot nem igényel. Ezt s általában a fasorok

*) Jelentés a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur felhívására.

létesítését nemcsak a szerszámfa- és tűzifahozadék indokolja, hanem a fennemlítettéken kívül az ember- és állategészségügyi szempontok is.

Az uradalomnak a fővasutvonaltól északra eső, többé-kevésbbé szikes legelőkben álló része mezőgazdaságilag kezelve aránylag kevés hasznot hoz és így kiválóan alkalmas arra, hogy befásítására kísérletek tétessenek. A területnek különösen szikesebb foltjai nem igen nyújtanak biztosítékot arra nézve, hogy a befásítás teljes sikerre vezet, miért valóban csak *kísérletekről van szó*. Ha azonban a kísérlet csak némileg is sikeres lesz, úgy egyrészt a befásított részek fahozadéka, e területek jelenlegi jövedelmével szemben nagy előnyöket jelent, másrészt pedig mintául szolgálna a tiszai flóratájék földbirtokosainak és általában lakosságának arra nézve, hogy miként lehet e tájék nagy kiterjedésű, kötött és többé-kevésbbé szikes pusztáit befásítás által hasznosabb területekké változtatni. Ha pedig nem sikerülne mást elérni, mint csakis azt, hogy — egyes kevésbbé szikes és jobb területek feláldozásával — a szikesebb foltokat fás részletekkel vegyük körül, úgy véleményem szerint magában ez is igen előnyös átalakulását jelentené a szóban lévő területek gazdasági értékének, mert a fás részletek által a szél szárító hatása és a talajjal érintkező levegőrétegnek, a nap hevétől való tulságos felmelegedése mérsékelletvén, a most alig valami legelőt nyújtó szikesek, dúsabb pázsitu szikes legelők, sőt helyenkint szikes kaszálókká alakulnának át. Ezek a szempontok az Alföld gazdasági kihasználására rendkívül jelentőségteljesek és — legalább egyelőre — megcsonkított országunk felvirágoztatására elsőrendű fontossággal bírnak. Ha ezen a téren a legcsekélyebb eredményt is el tudnók érni, úgy ez gazdasági és kulturális szempontokból az egész országra megbecsülhetetlen előnyöket biztosítana. A feladat nehéz és áldozatokat követel, miért is elsősorban az államnak kell jó példával irányt mutatni, amire annál is inkább alkalmas a szóban levő terület, mert az a jövedelem, amit jelenleg nyújt, amugy is igen alárendelt. Az akció kísérletjellegéből következik, hogy egyszerre nagyarányu műveletekhez fogni veszedelmes volna. Hiszen éppen munka közben remélhetjük olyan tapasztalatokhoz és ismeretekhez jutni, amelyek a további munkálatokhoz támasztópontul szolgáljanak. Viszont

azonban igen apró területekkel kísérletezni sem volna tanácsos, mert a talaj változatossága mellett, az eredményeket okszerűen csak akkor tudjuk megítélni, ha összehasonlítón látjuk a változatosság hatásait. A helyszínen történt megbeszélések adatait is figyelembe véve, egyelőre *évenként mintegy 50 holdas területrészeket* kellene befásítani; mindenekelőtt pedig valamely lehető *legjobb talaju* részen, *csemetekertet* és egyúttal faiskolát kellene létesíteni, hogy a fásításhoz szükséges növényanyagot — legalább nagyrésztben — házilag lehessen produkálni. Faiskola céljaira azért szükséges a lehető legjobb talaj, hogy mennél előbb a legerőteljesebb csemeték legyenek elérhetőek.

A fásítás sikere szempontjából fontos először a talaj *megművelésének módja* és másodsor a *fásításhoz használandó fa- és cserjefajok* célszerű megválasztása. E kettőnek helyes megoldásától függ minden. Mindenekfelett pedig legfőbb támasztó pontjaink a természet ujjmutatásai kell legyenek; s ahol a környéken valamelyes fás növényzet tapasztalható, a leggondosabban kell az erre vonatkozó adatokat célunk szolgálatába állítani. Ahol pedig ilyen nincsen, ott a fűnemű növényzetet kell a leggondosabban megfigyelni, mert hiszen az egyes talajminőségeket és ezek változásait *a tudomány mai állása mellett csakis és egyedül a növényzet* alapján tudjuk megítélni és kifejezni.

A növénytakaró szem előtt tartása alapján a püspökladányi, általunk bejárt legelőkön a következő területnemek volnának már most megkülönböztetendők, és ezekre a következő fa- és cserjefajok volnának telepítendők:*)

1. Azok a területek, amelyeken

Alopecurus pratensis (Réti ecsetpázsit),

Triticum repens (Tarackbuza),

Melandryum viscosum (Enyves mécsvirág),

Trifolium arvense (mezei lóhere),

*) Az excursio szeptember 25-én történt, amikor is a növénytenyészet már nagyon hanyatlóban volt. Így a talajjelző növények itt megadott listái is nagyon hézagosak. Erre nézve részletesebb adatok „A Magyar Alföld Növényforgalmi tagolódása 1915” című dolgozatomban olvashatók, hol a további irodalom is idézve van. A továbbiakban csakis a kiránduláson tényleg látottak és begyűjtött növények vannak említve.

Trifolium repens (Gyökerező lóhere),
Euphorbia cyparissias (Farkasfűtej),
Plantago lanceolata (Lándzsás levelű utifű),
Galium verum (Tejoltó galaj),
Achillea collina (Egér cziczka fark),
Inula britannica (Réti örvénygyökér),
Carduus nutans (Bókoló bogács),
Crepis setosa (Sertés zörgőfű),

és különféle *gyomnövények* nőnek és így nem, vagy csak igen csekély mértékben tartalmaznak felső rétegeikben sziket, mezőgazdasági művelésre is alkalmasak. Ezek befásítására ugyyszólván az összes síksági erdei fák szóba jöhetnek. Az ilyen területekre *Ulmus campestris* (Mezei szil), *Celtis australis* (Keleti czeltis), *Quercus pedunculata* (Kocsányos tölgy), *Quercus cerris* (Csertölgy), *Robinia pseudacacia* (Ákácza), *Sophora japonica* (Japán szofora), *Acer campestris* (Mezei juhar), *Tilia parvifolia* (Kislevelű hárs), *Fraxinus ornus* (Virágos kőris), *Juglans nigra* (Amerikai dió) fajokat lehetne részben biztos eredménnyel, részben kísérletképen ültetni. A toboztermők közül pedig kísérletet lehetne tenni a *Thuja orientalis* (Keleti életfa), *Thuja gigantea*, *Juniperus virginiana* (Virginia boróka) és *Chamaecyparis Lawsoniana* fajokkal.

Az itt jellemzett területekhez sorolandók mindazok a részletek is, amelyek a szóban levő legelők területén szántás-vetésre használtatnak. Ezeknek a befásítandó területhez való csatolása már csak azért is okvetlenül kívánatos, hogyha a szikesebb részletek befásítása nem, vagy csak részben sikerülne, úgy legalább a fennebb említett, másik cél éressék el, tudniillik: hogy a szikes részletek erdős területekkel véteessenek körül.

2. Azok a területek, amelyeken ottlétünkör a száraz szikesek következő növényeit találtuk, ugymint:

Festuca pseudovina (Sziki csenkesz),
Atropis distans (Vigályos mézpázsit),
Hordeum maritimum (Tenger melléki árpa),
Polygonum aviculare (Madár keserűfű),
Camphorosma ovatum (Magyar szikör),
Kochia sedoides (Szakálképű seprűfű),
Gypsophila muralis (Gyepi derczefű),

Statice Gmelini (Sziki lelleg),
Achillea collina (Cziczakafark),
Centaurea pannonica (Pannoniai buzavirág),
Aster tripolium (Pozsgás gerebcsin),
Artemisia monogyna (Magyar üröm),
Leontodon autumnalis (Őszi oroszlánfő),
 e területekre a következő fa- és cserjefajok volnának telepítendőek:

Thuja orientalis (Keleti életfa),
Quercus lanuginosa (Molyos tölgy),
Quercus cerris (Csertölgy),
Ailanthus glandulosa (Mirigyes bálványfa),
Pirus communis (Körtefa),
Pirus malus (Almafa),
Sophora japonica (Japáni szofora),
Tamarix gallica (Francia tamariska),
Celtis australis (Keleti celtis),
Broussonetia papyrifera (Papircserje),
Elaeagnus angustifolia (Keskeny levelű ezüstfa),
Acer campestre (Fodor jászor),
Acer negundo (Zöld juhar),
Ulmus campestris (Mezei szil).

Minthogy ezek mindegyikének telepítése kétséges, annak következtében célszerű úgy elegyíteni e fajokot, hogyha egyik-másik nem felelne meg, úgy legalább valami maradjon a többiből. Célszerű volna a közönséges bodzafát, galagonyát, a két *Viburnumot* (opulust és lanthanát), valamint *Ligustrum vulgare*t, *Maclura aurantiacat*, *Syringa vulgarist*, *Prunus aviumot*, *Prunus mahaleb*-et és *Cydonia vulgarist* is ültetni. Szóval itt tág tere nyílik a fák és cserjék különböző fajaival való kísérletezésnek; de csakis olyanok jöhetnek szóba, amelyek máshol szikár, kötött, száraz talajokon megtelepíthetőknek bizonyultak. Az ázsiai sós pusztákon különösen keskeny levelű ezüstfát láttam diszteni s a *Tamarix elongata*, *Tamarix Eversmanni* nőnek itt szikár, sós mezőkön, mely utóbbi két faj azonban bizonyára nehezen lesz beszerezhető.

Az itt jellemzett szikes területek maguk is változatosak és pl. az *Achillea collina*, vagy *Centaurea pannonica*, vagy *Inula*

britannica által jellemzett, kevésbbé szikes padkák más természetűek, mint pl. az apró növésű *Polygonum aviculare*, *Gypsophila muralis*, *Plantago tenuiflora* fajokkal ellepett szikfokok. Ezekre és a szikes talaj más módosulataira kétségtelenül egymástól eltérő tapasztalatok fognak tételni a befásítás szempontjából is; ezt azonban mind előre figyelembe venni — tapasztalatok hiányában — erőltetett és céltalan volna.

3. A szikesek közötti nyirkos területek, u. n. laposok a befásítás szempontjából lényegesen megkülönböztetendők. Rajtuk magasabb növényzet nő s e között:

Beckmannia erucaeformis (Hernyós czinczor),

Alopecurus geniculatus (Bütykös ecsetpázsit),

Agrostis Alba (Fehér tippán),

Glyceria fluitans (Valódi harmatkása),

Heleocharis palustris (Mocsári tódisz),

Lysimachia nummularia (Fillér lizinka),

Lysimachia vulgaris (Füzény lizinka),

Mentha pulegium (Putnok menta).

Az ilyen nyirkos területekre:

Populus canadensis (Kanadai nyárfa),

Populus nigra (Fekete nyárfa),

Populus alba (Fehér nyárfa),

Salix Alba (Fehér fűzfa),

Betula pendula (Nyári nyirfa),

Alnus glutinosa (Enyves éger),

Ulmus leavis (Vénicz szilfa),

Quercus pedunculata (Kocsányos tölgy),

Fraxinus excelsior (Magas kőrisfa)

volnának ültetendők.

Amint a szikes területek változatosak, úgy a nyirkos laposok is változatosak lehetnek és az itt ajánlott fajokat, a talajviz iránti különböző igényeik szerint kell alkalmazni.

Mint már fennebb hangsúlyoztam, nehéz feladatot kell megoldani. A fásítás az Alföldön nemcsak a talaj-, hanem a klímái viszonyok által is meg van nehezítve. Különösen kívánatos ebből a szempontból, hogy lehetőleg erőteljes, a faiskolában nagyra nevelt csemeték használtassanak a fásításhoz. Azonkívül fontos

körülmény az is, hogy a már kora tavasszal beálló hőség és szárazság pusztító hatásai is lehetőleg ellensúlyoztassanak, különösen a kiültetés első évében. Ebből az okból az őszi ültetésre kellene súlyt helyezni és a talajt mélyen kell szántani.

Budapest, 1920. október 16.

Dr. Tuzson János s. k.
egyetemi ny. r. tanár.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

I.

Az Erdő- és Faügyek Országos Kormánybiztosának 6276. számú rendelete a Dunán bejövő faanyagoknak szállítási igazolvánnyal való ellátása tárgyában.

Az 1851/1917. M. E. sz. rendelet értelmében a hajózási vállalatoknak különféle faanyagokat továbbítás végett csak akkor szabad elfogadniok, ha a feladó a fuvarlevéllel együtt a Magyarországi Faértékesítő Hivatal által kiállított szállítási igazolványokat is a feladás alkalmával beszolgáltatja.

Ugyanezen elbírálás alá esnek az 554/1919. sz. rendeletem szerint úgy az ellenséges megszállás alatt álló, valamint a külföldi területekről hajón, uszályokon vagy tutajokra terhelten behozott faanyagok is, miért is előfordult esetekből kifolyólag felhivom a hajózási társaságokat és a hajózási vállalatokat, hogy a faanyagokat felelősség terhe mellett csakis szállítási igazolványok csatolása mellett továbbítsák. Egyidejűleg pedig az összes érdekeltet a fenti rendelkezés szigorú betartására utasítom, mert a szállítási igazolványok nélkül beérkező faanyagokat lefoglalom és az illetők ellen a kihágási eljárást azonnal megindítom.

Aki jelen rendelkezésemet megszegi, vagy annak megszegésénél bármely módon közreműködik, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el, 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Budapest, 1920. október hó 17.

Kaán Károly s. k.
h. államtitkár, kormánybiztos.

II.

A m. kir. minisztériumnak 8480/1920. M. E. számú rendelete a némely különleges ügyekben eljárásra hivatott vegyes bíróságokról.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A következő szakaszban felsorolt rendeletekben megjelölt ügyekben a törvényszéknél eljárásra hivatott vegyes bíróságok a jelen rendelet életbelépése után csak elnökből és gazdasági szakértő tagokból alakulnak a következőképen :

1. elnök a törvényszék elnöke által a felügyelete alatt álló bíróságok bírái közül kijelölt bíró;

2. tagok pedig rendszerint két gazdasági szakértő (az 5440/1920. M. E. számú rendelet 16. §-a második bekezdésében említett alhaszonbérbeadás esetében esetleg három gazdasági szakértő).

A vegyes bíróságok bírói tanácsai helyett a jelen szakasz rendelkezései következtében ezután a vegyes bíróságok elnökei járnak el.

2. §.

Az 1. § értelmében alakul a vegyes bíróság azokban az ügyekben, amelyekre nézve az eljárást a következő rendeletek szabályozzák:

a haszonbérekről szóló 820/1920. M. E. sz. (a Budapesti Közlöny 1920. évi 31. számában kihirdetett) rendelet és a mezőgazdasági haszonbérletekkel kapcsolatos rendelkezésekről szóló 5440/1920. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1920. évi 153. számában kihirdetett) rendelet;

a fakihasználási jogok átruházása és a fatermékek értékesítése tárgyában létrejött jogügyletekről szóló 3920/1920. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1920. évi 112. számában kihirdetett) rendelet és ennek a rendeletnek kiegészítéséről szóló 6195/1920. M. E. sz. (a Budapesti Közlöny 1920. évi 175. számában kihirdetett) rendelet;

a halászati jogok haszonbérletéről szóló 2316/1920. M. E. sz. (a Budapesti Közlöny 1920. évi 69. számában kihirdetett) rendelet és a halászati jogok haszonbérletével kapcsolatos rendelkezésekről szóló 6128/1920. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1920. évi 179. számában kihirdetett) rendelet; végül azok a rendeletek, amelyekben a fentebb felsorolt rendeletekre vagy az azokban szabályozott eljárásra történik utalás.

A jelen rendeletnek 1. §-a azonban nem érinti a halásztást nem tűrő sürgős esetekben házhelyek kijelöléséről, a kishaszonbérletek alakításáról szóló 1920: XXIX. t.-cz. végrehajtása tárgyában 8420/1920. M. E. szám alatt (a Budapesti Közlöny 1920. évi 228. számában kihirdetett) rendelet 5. §-ában említett vegyes bíróság alakulására irányadó szabályokat.

3. §.

Az előbbi szakaszban felsorolt rendeletek alá eső ügyekben a bíróságok kötelesek az egységet a felek között minden kínálkozó alkalommal, különösen pedig a tárgyalások megkezdése s ítélelhozatal előtt is megkísérelni. Az egység megkísérlése végett a felek az eljárásra hivatott vegyes bíróság elnöke elé is idézhetők.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe s alkalmazást nyer a már folyamatban levő ügyekben a folytatólágos tárgyalásokra is.

A netán szükségesnek mutaközó részletes szabályokat az igazságügy-miniszter a felmerülő szükséghez képest rendelettel állapítja meg.

Budapest, 1920. évi október hó 5. napján.

Gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

III.

A m. kir. minisztérium 9001/1920. M. E. számú rendelete az ország faszükségletének biztosításáról szóló 4996/1919. M. E. számú rendelete szerint eljáró árbecslő-bizottságok határozatainak felülvizsgálása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A 4996/1919. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1919. évi 128. számában kihirdetett) rendelet 4. §-a értelmében eljáró árbecslő-bizottság határozatával meg nem elégedő fél a határozatnak kézhezvételétől számított 15 (tizenöt) napon belül a jelen rendelet értelmében fellebbezéssel élhet. A fellebbezésnek halasztó hatálya nincsen.

Az eddig elrendelt kényszertermelésből folyólag az árbecslő-bizottság által már a jelen rendelet életbelépése előtt hozott határozatok ellen nincs helye fellebbezésnek.

2. §.

Az első §-on alapuló fellebbezést az árbecslő-bizottság elnöke gyanánt eljáró kerületi kir. erdőfelügyelőnél, vagy annak helyettesénél kell benyújtani. Ez a fellebbezést elintézés végett 15 (tizenöt) napon belül az illetékes kir. törvényszékhez juttatja.

A fellebbezés elintézésére illetékes az a kir. törvényszék, amelynek területén az az erdő vagy fa észlet, illetve azok az igénybevett szállítási eszközök fekszenek, amelyekre vonatkozólag az árat, illetve a használati díjat megállapítani kell.

Ha az igénybevett erdő, fakészletek vagy szállítási eszközök két vagy több törvényszék területén fekszenek, illetékes az a törvényszék, amelynek területén az illető üzem kezeléségének központja van.

3. §.

Az első § értelmében beadható fellebbezést a 3920/1920. M. E. számú (a Budapesti Közlöny 1920. évi 112. számában kihirdetett) rendelet szerint alakuló és eljáró vegyesbírószág végérvényesen intézi el. Határozata ellen további fellebbvitelnek helye nincs.

4. §.

A 4996/1919. M. E. számú rendelet alkalmazása során felmerülő egyéb olyan magánjogi viták is, amelyek közigazgatási utra nem tartoznak, nem a rendes bíróság, hanem a 3920/1920. M. E. számú rendelet szerint alakuló és eljáró vegyesbírószág hatáskörébe tartoznak. A vegyesbírózágnak ilyen kérdésekben hozott határozatai ellen a 3920/1920. M. E. számú rendelet szerint van fellebbezésnek helye.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Végrehajtásáról a földművelésügyi miniszter, illetőleg a 6218/1919. M. E. számu rendelet keretén belül az erdő- és faügyek országos kormánybiztosa gondoskodik.

A netán szükségesnek mutakozó részletes szabályokat a földművelésügyi miniszter és az igazságügyi miniszter a felmerülő szükséghez képest rendelettel állapítja meg.

Budapest, 1920. évi október hó 19.-én

Gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

IV.

A m. kir. minisztériumnak 9331/1920. M. E. számu rendelete a fa- és faszénkészletek felhasználásának és forgalombahozatalának szabályozása, valamint azok tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 7266/1920. M. E. számu rendelet módosításáról és kiegészítéséről.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

A 7266/1920. M. E. számu (a Budapesti Közlöny 1920. évi szeptember hó 3-án megjelent 202. számában közzétett) rendelethez mellékelt „Árjegyzék” I. (Tüzifa) és II. (Faszén) czime alatt tárgyalta tűzifa és faszén tájékoztató árak a jelen rendelet életbelépésével hatályukat veszítik s azok helyébe az idemellékelt „Árjegyzék”-ben megállapított tájékoztató árak lépnek.

2. §.

Annak a tűzifaanyagnak vagy faszénnek leszállítására is, amelyet a magyarországi faértékesítő hivatal a jelen rendelet életbelépése előtt már kiutalt vagy amely szerződésileg a jelen rendelet életbelépése napján már le van kötve, amennyiben a szállítás vagy átadás a jelen rendelet életbelépése után történik, a készlettulajdonos a szállításra csak az ezen rendelethez mellékelt „Árjegyzék” tájékoztató árainak határain belül kötelezhető.

3. §.

A 7266/1920. és 7911/1920. M. E. számu rendeleteknek a fentiekben nem érintett rendelkezései továbbra is érvényben maradnak.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Végrehajtása az erdő- és faügyek országos kormánybiztosa s illetve az alája rendelt magyarországi faértékesítő hivatal hatáskörébe tartozik.

Budapest, 1920. évi november hó 3-án.

Gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

V.

A m. kir. minisztériumnak 9332/1920. M. E. számú rendelete a külföldről vagy idegen megszálló hatalom igazgatása alatt álló területekről tűzifa és faszén behozatalának és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Tűzifának és faszénnek külföldről vagy idegen megszálló hatalom igazgatása alatt álló területekről való behozatalára a jelen rendelet kihirdetésének napjától kezdve engedély nem kell.

2. §.

A készlettulajdonos a behozni szándékolt faanyag mennyiségét, minőségét, választék arányát, valamint a faszén mennyiségét és minőségét, továbbá azt a helyet, ahonnan az anyagot behozni és ahol a behozandó anyagot elhelyezni kívánja, a belépő állomásra érkezés előtt legalább 14 (tizennégy) nappal a magyarországi faértékesítő hivatalhoz (Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15.) köteles bejelenteni.

3. §.

A kereskedelem céljaira behozott tűzifa és faszén 20 (husz) %-át köteles a készlettulajdonos Budapesten elhelyezni és ennek felét Budapest székesfővárosnak felajánlani, további 30 (harmincz) %-át pedig az erdő- és faügyek országos kormánybiztosa vagy az alája rendelt magyarországi faértékesítő hivatal közszükségleti czélokra igénybe veheti, illetve a közellátás biztosítása érdekében a jelentkező szükségletek szerint irányíthatja.

4. §.

Az előbbi 3. § értelmében elhelyezendő tűzifa és faszén árára nézve köteles a készlettulajdonos az érdekelteknek szabályszerű ajánlatot tenni.

Amennyiben az érdekeltek az ajánlat kézhezvételétől számított legkésőbb 14 (tizennégy) nap alatt az árra nézve meg nem állapodnak, a készlet tulajdonosa ezzel a faanyaggal is szabadon rendelkezik.

5. §.

A behozott tűzifa és faszén eladásánál aránytalanul magas ár kikötése vagy elfogadása esetében az eladó az e részben fennálló rendelkezések szerint felelős és a vevőnek jogában áll az ártételek felülvizsgálását az Országos Központi Árvezsgáló Bizottságnál utólag is kérelmezni.

6. §.

Azokat az elárusítóhelyeket, ahol a külföldről vagy idegen megszálló hatalom igazgatása alatt álló területekről behozott tűzifát és a behozott faszenet forgalomba lehet hozni, Budapest székesfőváros tanácsa jelöli ki.

Ezek a helyeken más származású tűzifát és faszenet nem szabad forgalomba hozni.

7. §.

Ipari és egyéb üzemek és vállalatok tényleges tűzifaszükséglete más célokra igénybe nem vehető, ezek azonban az 1921. évi április hó végéig terjedő szükségletükön felüli mennyiséget a behozott tűzifából nem készíthetnek.

Ezen szükségletek megállapítása — az illetékes iparfelügyelőség és ipar-testület meghallgatásával — az elsőfoku közigazgatási hatóság feladata.

8. §.

Magánügyének és háztartások tűzifaszükségletének kielégítésénél a 4997/1919. M. E. számú rendeletben foglaltak s illetve a helyi hatóságok által megállapított szabályok a behozott tűzifára nézve is kötelezők.

9. §.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátssza, vagy megszegésénél vagy kijátzásánál bármily módon közreműködik, vagy a jelen rendeleten alapuló hatósági ellenőrzést meggyújtja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 6 (hat) hónapig terjedhető elzárással és kétezer (2000) koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer (2000) koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Ama készlet tekintetében, amelyre nézve a kihágást elkövették, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobásnak van helye. Az elkobzott fakészlet felett a faértékesítő hivatal rendelkezik. Az elkobzott készlet értékének $\frac{1}{5}$ (egy-ötöd) része a feljelentőt illeti, többi része pedig a felmerült költségek levonásával a Hadirokkantak Segélyalapja javára fordítandó.

E kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, az államrendőrség működése területén, pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

10. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Végrehajtása az erdő- és faügyek országos kormánybiztosa s illetve az alája rendelt magyarországi faértékesítő hivatal hatáskörébe tartozik.

Budapest, 1920. november 3.-án.

Gróf Teleki Pál s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Melléklet a 9331/1920. M. E. számú rendelethez.

Árjegyzék.

I. Tüzifa.

A) Őrköbméterenként.

a) Kemény tűzifa.

	Tájékoztató ár
Hasáb	400.— K
Vegyes	395.— "
Dorong	360.— "
Vékony dorong	330.— "

b) Lágy lombfa.

Hasáb	300.— K
Vegyes	290.— "
Dorong	275.— "
Vékony dorong	265.— "

c) Lucz- és jegenyefenyő.

Hasáb	330.— K
Vegyes	315.— "
Dorong	300.— "
Vékony dorong	290.— "

d) Egyéb fenyőfajta.

Hasáb	340.— K
Vegyes	330.— "
Dorong	315.— "
Vékony dorong	300.— "

e) Hántolt vargafa.

Kereskedelmi szokvány	275.— K
A nyersfa ára 10 ⁰ /o-kal olcsóbb.	

B) 10.000 kilogrammonként.

a) Kemény lombfa.

	Tájékoztató ár
Hasáb	8000.— K
Vegyes	7860.— "
Dorong	7670.— "
Vékony dorong	7470.— "

b) Lágy lombfa.

Hasáb	6950.— K
Vegyes	6820.— "
Dorong	6690.— "
Vékony dorong	6550.— "

c) *Fenyő (bármely faj).*

Hasáb	8520.— K
Vegyes	8400.— "
Dorong	8260.— "
Vékony dorong	8130.— "

d) *Hántolt vargafa.*

Kereskedelmi szokvány	6880.— K
A nyersfa ára 10 ⁰ o-kal olcsóbb.	

C) *Fűrészhulladék.**Fenyő.*

	Tájékoztató ár	
	kötegenként 10.000 kg-ként	
20.5 cm hosszú, 50 cm		
átmérőjű	18.50 K	11.00 K

II. Faszén.

	Tájékoztató ár
	q-ként
Darabos retortaszén	510.— K
Darabos boksaszén, bükk- vagy gyertyánfából	520.— "
Ugyanaz más fanemekből	510.— "
Porszén bármely fanemből és bármely módon előállítva	480.— "

VI.

Hivatalos Közlemény.

Közhírré teszem, hogy Saár községi (vasvármegyei) születésű *Polgár* Ferencz részére 1902. augusztus 9-ik napján 20. szám alatt az erdőőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvéen, ahelyett nevezett részére 1920. évi 926. szám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat állíttatott ki.

Szombathely, 1920. évi október 19-én.

Kőgl Árpád
m. kir. főerdőtanácsos,
kir. erdőfelügyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

Sobó Jenő †

A m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának gyásza van. *Sobó* (Staudner) Jenő miniszteri tanácsos, rendes tanár, a Ferencz-József-rend lovagja, a hadiérem tulajdonosa, m. hó 31-én munkás életének 68., eredménydús tanári működésének 28. évében elhunyt. A középítést, ut- és vasutépítést, víz- és hidépítést adta elő s e tantárgyairól az ismert építéstani szakkönyveket írta az Országos Erdészeti Egyesület megbízásából. Az általános víz- és hidépítéstanról értesülésünk szerint kevéssel halála előtt készült el.

Sobó Hodrusbányán 1853-ban született és Selmeczbányán végezte a vaskohászati szakot. Az állami vasgyáraknál szolgált s az általa újjáépített zólyombrezói vasgyárból került 1892-ben az akadémia építészeti tanszékére, amelyet mindhaláláig nagy buzgalommal töltött be. Emellett a selmeczbányai új főiskolai épületek emelésénél gyakorlatilag is működött.

Számos tanítványa hálásan fogja emlékezetét megőrizni!

Halálozások. *Hoffmann* Sándor kir. közalapítványi erdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesületnek alapító tagja, Szekszárdon életének 61. évében múlt hó 30-án elhunyt.

Horák József urad. erdész (Vágmogyoród), az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja elhunyt.

Ormay Gyula ny. m. k. erdőtanácsos. f. hó 7-én Ujgyőrött (Borsod m.) életének 68. évében rövid szenvedés után jobblétre szenderült.

Béke hamvaikra!

Személyi hírek. A m. kir. földmivelésügyi miniszter Debreczen város erdeinek állami kezelésbevételével kapcsolatban *Szűts* Kálmán városi h. erdőmestert a debreczeni m. kir. állami erdőhivatalhoz m. kir. erdőtanácsossá és *Tikos* Béla városi segéderdőtisztet az újonnan szervezett debreczeni m. kir. járási erdőgondnokság vezetésére vonatkozó megbizatással m. kir. segéderdómérnök-ké kinevezte; továbbá *Ajtai* Sándor m. kir. erdőmérnököt Budapestről, a földmivelésügyi minisztériumból Halápra áthelyezte és megbizta az újonnan szervezett halápi m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; végül a debreczeni m. kir. állami erdőhivatalhoz

történt kirendelésük megszüntetése mellett *Kovács* Jenő m. kir. erdőmérnököt Székelyudvarhelyről a debreczeni m. kir. állami erdőhivatalhoz, *Laczkó* Béla m. kir. segéderdőmérnököt pedig Fehértemplomról a hajduböszörményi m. kir. járási erdőgondnokság ideiglenes vezetésére vonatkozó megbízatással Debreczenbe áthelyezte. *Bencze* Pál m. kir. erdőmérnökgyakornok állami szolgálatáról lemondott és Esterházy Pál herceg szolgálatába lépett.

Tűzifabehozatali szindikátus. Fatermelők Behozatali R.-T. név alatt az Áruforgalmi R.-T. kebelében új cég alakult *Biró* Zoltán min. tanácsos; vezérigazgató vezetése alatt; célja a felvidékről nagyobb mennyiségű tűzifa behozatala.

Felolvasás az Országos Erdészeti Egyesületben. F. hó 9-én *Fekete* Zoltán főiskolai tanár „Az új erdőrendezési utasítás ismertetése és méltatása” címen felolvasást tartott, amelyet a nagy számban egybegyűlt szakközönség élénk tetszéssel fogadott. A felolvasónak *Kaán* Károly államtitkár, egyes. alelnök mondott köszönetet. Az érdekes felolvasást közölni fogjuk.

Szakoktatási hírek. A bányászati és erdészeti főiskola erdőmérnöki szakosztályára az 1920/21. tanévben az első éves hallgatók felvétele előzetes pályázat alapján történik. A pályázati határidő leteltéig az első évfolyamra 66, a második évfolyamra pedig 2 tanuló kérte felvételét. A főiskolai tanács az első évfolyamra való felvételét engedélyezte:

véglegesen	--- --	49
feltételesen	--- --	6
felsőbb döntéstől függőleg	--- --	2
összesen	--- --	57 ifjunak

és a földművelésügyi minisztérium 2 ifjunak, úgy hogy az első évfolyamra eddig 59 hallgató vétetett fel.

A második évfolyamra a végzett első éves hallgatókon kívül az újonnan pályázó 2 műegyetemi hallgató is felvételt.

A jelenleg Tatatóvároson működő erdőgazdasági szakiskola 1920/21. és 1921/22. tanfolyamára a tanulók felvétele nyilvános pályázat alapján már megtörtént. Mindkét évfolyamra 20—20 tanuló volt felvehető.

Az 1920/21. tanévre való felvételért 201 tanuló folyamodott,

akik közül 144 tanuló a szabályzatban előírt feltételeknek minden tekintetben megfelelt.

Az 1921/22. tanévre 30 tanuló kérte felvételét.

Mindkét tanfolyamra az érdemsorozati kimutatás szerinti 20—20 legjobb tanuló vétetett fel és pedig az 1920/21. évre 16 államköltségen és 4 saját költségén, az 1921/22. tanévre pedig 15 államköltségen és 5 saját költségén.

Minthogy az erdőgazdasági szakiskolára vonatkozó szabályzat értelmében azoknak, akik a pályázat alapján a szakiskolai tanfolyamra bocsáthatóknak találtak, a tanfolyamra való tényleges felvételük előtt egy évet erdészeti gyakorlati alkalmazásban kell tölteniök abból a célból, hogy jövőbeli hivatásukkal közvetlenül megismerkedjenek és hogy a gyakorlati alkalmazás folyamán egyszerűsre mind elsajátítsák azokat a mennyiségtani, természettudományi és erdőgazdasági ismereteket, amelyek a szakiskolai tanfolyam sikeres végzéséhez szükségesek s amelyeket a tanulók középiskolai tanulmányaik során meg nem szereztek, ezért az 1921/22. tanévre felvételre kijelölt 20 tanuló egy évi gyakorlati szolgálatra osztott be.

A tanulók gyakorlati alkalmazására a következő erdőbirtokosok tettek ajánlatot: Hg. Esterházy hitbizományi uradalma két tanulót a dombóvári, egy tanulót a lentii és egy tanulót a lakompaki erdőfelügyelőség kerületében fog alkalmazni; ezenkívül egy-egy tanuló gyakorlati kiképzésére nyújtott alkalmat gróf Dégenfeld Pál nyirbaktai erdőgazdasága, gróf Esterházy Pál bakonyszentlászlói erdőgazdasága, gróf Károlyi László füzérkomlói hitbizományi uradalma, valamint Kopfensteiner és Frey telkibányai erdőuradalma, míg 12 tanulót az állam saját birtokain helyez el.

Talajvizmegfigyelések az Alföldön. Az Alföld fásításával kapcsolatosan felvetődött a talajvizmegfigyelések és az azokból lezűrhető fontos következtetések kérdése is. Mult hó 16-án az erdészeti főosztályok kebelében *Kaán* Károly h. államtitkár elnökelete alatt egy értekezlet foglalkozott ezen újabb megfigyelések mikénti szervezésével, mely értekezleten az érdekelt szakelőadókon kívül dr. *Cholnoky* Jenő és dr. *Tuzson* János egyetemi tanárok, valamint dr. *Sávo*ly Ferencz, a meteorológiai intézet agrometeorológiai osztályának vezetője vettek részt.

Tekintettel arra, hogy a talajvizmegfigyeléseknek nemcsak erdészeti jelentőségük van, hanem azok úgy általános tudományos, mint vízrajzi és közgazdasági szempontból is kiváló fontossággal bírnak, célirányosnak mutatkozik a megfigyelő állomásoknak olyan hálózatát létesíteni, mely a szóban lévő kérdésnek az érintett összes érdekek számbavételével való feltárását biztosítja.

Erdészetünk így kapcsolatba lép az alföldi bizottság munkakörével, mely tudvalevőleg arra terjed ki, hogy a magyar Alföldet tudományos szempontokból felkutassa és a társadalmat mindazon adatok birtokába helyezze, melyek hazánk részletes ismeretéhez, valamint gazdaságunk sikeres fejlesztéséhez szükségesek.

Dr. *Cholnoky*, ki ezen bizottságban vezérszerepet játszik készségesen ismertette az alföldi medence geológiai szerkezetét, amely nagyobbára aluviumból, új és régi diluviumból áll, melybe a hegykoszorúból lefelé siető vizek törmelékkepek nyulnak. A talajvizmegfigyelések érdekében tehát legcélszerűbben a megfigyelő állomásoknak olyan hálózatát lehetne létesíteni, mely az egész Alföldet kisebb megfigyelő mezőkre osztaná fel, mely módoszat mellett dr. *Tuzson* még kiemelte, hogy a talajvizmegfigyelés növény-tani szempontból kiváltképen a tiszántúli részekben bir kiváló fontossággal, ahol nagy kiterjedésű területeken az eredeti növényzettel nem találkozunk s így hiányzik az ökológiai alap a talajviszonyoknak erdőgazdasági elbírálásához. A szükséghez mérten tehát a megállapítandó hálózaton belül még ott is kell megfigyelő kutakat felállítani, ahol a gazdasági érdek azt parancsolja.

A megfigyelő hálózat az értekezlet megállapításai szerint nagyjából három keresztszelvényből és két hosszszelvényből állana, de az ily módon érintett helységek pontosabb megjelölését dr. *Cholnoky* professor még tüzetesebb tanulmány tárgyává kívánja tenni.

Önként értendő, hogy a talajvizmegfigyelésekkel együtt behatóbb meteorológiai megfigyeléseket is kell megejteni, melyek jelentőségét dr. *Sávolly* hangsúlyozta. Megfontolandó tehát, hogy az Alföldön máris létező meteorológiai állomások, továbbá a vízrajzi szolgálat állomásai is ezen új megfigyelő szolgálattal kapcsolatba lépjenek és úgy a megfigyelő kutak szerkezete és kivitele, mint a megfigyelések technikája egységes elvek szerint nyerjen megoldást.

A vadkárok megtérítése. A kormány október 8-iki 4490. M. E. számú rendeletével a földművelésügyi miniszter előterjesztésére megsemmisítette az ugynevezett Károlyi-kormány által a nagyvad okozta károk megtérítése tárgyában 1918. végén kibocsátott 4904. számú törvénytelen rendeletet és így a vadkárokat illetőleg is teljes egészében visszaállította az 1883. évi XX. t.-cikk hatályát.

Helyreigazítás. Az Erdészeti Lapok októberi számában dr. Weisz Leónak a svájci erdőgazdasági viszonyokról írt érdekes cikkébe két értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. Nevezetesen a 464. oldal 4. bekezdésében a svájci behozatal 7,800.000 m^3 műfában van megjelölve, holott ez helyesen 7—800.000 m^3 . Továbbá a 469. oldalon alulról a 8. és 9. sorban „területet“ helyett „terület“ olvasandó.

Nyugtázás. A m. kir. Bányászati és Erdészeti Főiskola Ifjúsági Köre által kezdeményezett és kezelt gyorssegély-mensaalap javára újabban a következő adományokat kaptuk, melyekért az adakozóknak ismételtlen hálás köszönetet mondunk az ifjúság nevében:

Sopron szab. kir. város	5000 K
Gr. Széchenyi uradalom (Kálmánca)	200 „
Gr. Berchtold Lipótné (Peresznye)	200 „
Rézhangermű Rt. (Budapest)	500 „
Borsodi Bányatársulat	500 „
Bund Károly	100 „
	6500 K
1920. aug. 25-e előtt érkezett	12850 „
Összesen	19350 K

Baromfitenyésztési tanácsadó. Irta: Kovács Ödön, okl. mérnök, kir. tanácsos. Megjelent a „Pátria“ r.-t. könyvkiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára 45 korona.

Ez a könyvecske gazdag tartalommal úgy van összeállítva, hogy abban mindazon tudnivalókat — beleértve a nagy fontossággal bíró takarmányozást és baromfibetegségek felismerését és gyógykezelését is — meg lehet találni, melyekre alapos szakismeret megszerzésére törekvő és baromfiát igazán szeretettel gondozó tenyésztőnek okvetlenül szüksége van. Amellett könnyen érthető, világos stílussal és olyan magyaros nyelvezettel van megírva, hogy azt bárki is élvezettel olvashatja.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1920. évi október hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az álkacsa monografiája	Am.	Hirdetési díj az E. L.-ban	hd.
Alapítványi kamat	ak.	Hirsch Istvánné, szül. Kraft Anna segélyalapítvány	H. I. a.
Alapítványi tőketörlesztés	att.	Hozzájárulás	Hj.
Alapítványi tőkekiegészítés	attkg.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Altiszti segélyalap	Asa.	Kedvezményes lapdíj	kld.
Átfutó bevétel	áb.	Készpénzalapítvány	k. a.
Báró Bánffy-D.-alapítvány	BBa.	Külföldi fanemek tenyésztése	Kft.
Bedő-Albert-alapítvány	BAa.	Lakber.	lb.
Bükkzúza-romlása stb.	Btr.	Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Egyéb bevétel	Egy.	Legelő-erdők berendezése	M. L.
Erdői facsemeték nevelése	Ecs.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	EL.	Népszerű növénytan	N. Nvt.
Erdészeti Növénytan II. rész.	Nvt. II.	Nyugdíjalap	Ny. a.
Erdészeti rendezletek tára	Ert.	Perköltség	Prk.
Erdészeti zsebnaptár	Npt.	Postaköltség	pk.
Erdőrendezéstan (Bel.)	Rz.	Rendkívüli bevétel	rb.
Erdőrendezéstan (Fekete)	Rzf.	Rendszeres növénytan I. R.	Rnt. I.
Erzsébet- királyné-alapítvány	E. a.	Szantner-Gyula-alap	Sza.
Ertékpapírok kamatai	ek.	Székesfehérvári ism. alap	Sz. i. a.
A fenyőfélék tájának összehasonlító szövevénya	Fösz.	Tagsági díj	td.
Fából készült czukor és alkohol.	Fcza.	Tangens-táblázatok	Tt.
Fatömegtáblák	Ftb.	Gr. Tisza-Lajos-alapítvány	TLa.
I. Ferencz-József-alapítvány	I. F. J. a.	Wagner-Károly-alapítvány	WKa.
Goldmann Henrik alap.	GHa.	Üzemtervi nyomtatványok	üz.
Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	H. F.	Üzemköltségek	ük.

Agricola rt. hd. 62.—. gr. Almássy D. urad. Hj. 500.—. gr. Andrassy S. urad. Űz. 133:50. Ács Miklós könyvek 66.—. gr. Andrassy G. urad. ld. 80.—, Űz. 51:50. Balogh-Dubravetz lb. 76:50, ük. 11.—. Bogár-Pál td. 80.—, Eot. 90.—, Nt. II. 20.—. Baumerth István td. 60.—, Nt II. 20.—, Fösz. 80.—, Ecs. 6.—, Ám. 10.—. Batthyány hgi. erdg. Űz. 44:50, pk. 10.—. hg. Batthyány-Strattmann urad. Űz. 27:50, pk. 18:10. Bulch László Nt. II. 20.—, Hfi. 2.—, pk. 14.—. gr. Berchtold M. urad. Űz. 27:50, pk. 8:10. Dióssy Dezső td. 44.—. Dombóvári hgi. ker. ptr. ld. 80.—. Előszállási urad. Hj. 1000.—. Erdőssy Bódog td. 80.—. hg. Esterházy urad. Űz 6750.—, pk. 35.—. Földmiv. min. hd. 481.—, 2145.—, ld. 680.—. Földhitelintézet ék. 13853:38 és 7988.—. Flóra István npt. 16.—, pk. 4.—, Farkas István td. 40.—. gr. Festetich S. erdőhiv. ld. 80.—. Firtl János npt. 16.—, pk. 4.—. Forró György ld. 40.—. Frits Antal Fösz. 30.—. Ferenczi Sándor Űz. 147.—, pk. 15.—. Faértékesítő hiv. hd. 531.— és 9286.—. Gruber Gyula td. 20.—. Gloser Dezső td. 60.—. Gyöngyös város Űz. 36:10, Hj. 1000.—, hd. 299.—. Galsik János ld. 20.—. Hammernyik Béla td. 80.—. Horváth Gyula ld. 20.—. Högl Miksa att. 400.—, ak. 40.—. Hohrek István hd. 16.—. Horváth János npt. 16.— pk. 4.—, Halász Ferencz Eb. 50.—. Hajduhadházi erdőbirt. Hj. 100.—. Hajduböszörmény város hd. 245.—. Halász Ferencz Eb. 100.—. Jakots Samu könyvek 26.—. Janussek István td. 80.—. Kovács Pál ld. 20.—. Klein Zsigmond ak. 40.—. Kondor Vilmos ak. 40.—. Kapuvári erdg. ld. 40.—. Kelle Artur Űz. 44:50, pk. 10.—. Konfal Gyula ld. 80.—. gr. Károlyi urad. Űz. 467:50, pk. 11.—. Kisbéri urad. Űz. 802:50, pk.

25.—. H. Karácsony Sándor td. 60.—, Kraffszky Ferencz td. 60.—. Kemény Fülöp Ftb. 10.—, npt. 16.—, pk. 14.—. Keller József Eb. 2.—. Kiss Márton könyvek pk. 175.—. Kroller Miksa Hj. 2000.—. Lehoczky János lb. 90.—. Lányi Dezső Epk. 25.—, Tt. 3.—. Lányi Gyula td. 8.—. dr. Lamm Antal hd. 92.—. Lakompaki erdhiv. Űz. 100.—, pk. 11·60. Lozsi István ld. 40.—. Lenhard Antal Űz. 27·50, pk. 10.—. Lamperth Bálint ld. 20.—. Leicht Ottó npt. 13.—, pk. 11·70, Ftb. 7·50, Nytr. 5.—. Lutter Árpád npt. 16.—, pk. 4.—. Magyar János (veszprémi) td. 60.—. br. Metzger Rezső td. 25.—. Molnár Andor npt. 16.—. Magyar-Belga fémipar rt. hd. 1200.—. Metternich urad. Űz. 44·50, pk. 10.—. gr. Mailáih József Hj. 10000.—. Masztics Gusztáv td. 40.—. Nagy Pál npt. 11.—. Nagykőrösi erdőjogosultság mint kb. ka. 300.—. Orosz Antal td. 60.—. Padstüber Antal npt. 16.—, pk. 4.—, Pápakováesi erdg. Űz. 177·50, pk. 15.—. Pátia 4 Am. 60.—, 4 Ecs 32.—. Pannonhalmi főapátság Hj. 4000.—. Pannonhalmi főapátság ravazdi erdhiv. k. a. 400.—, ak. 40.—. de Pottere Gerard Epk. 25.—. Pukács Endre Ecs. 6.—. R. Pap Sándor Am. 10.—, Mie. 6.—, pk. 7.—. Ringeisen Lajos td. 60.—, Űz. 160.—. Pokorny Károly td. 60.—. Riedl Gyula td. 80.—. Reizmann Hermann ak. 40.—. Roessemann-Kühnemann hd. 236.—. Szundi Jenő npt. 16.—. Sárvári erdőhiv. Űz. 260.—, pk. 14·60. Szilvásvárad erdhiv. Űz. 497·50, pk. 25.—. Székely Tivadar hd. 203.—. Szabó István td. 64.—. Schudich Nándor ka. 400.—, ak. 40.—. Szántó Imre ld. 40.—. Székely Ernő Ftb. 10.—, Btr. 2.—, Hfi. 4.—. dr. Schultz Károly hd. 65.—. ifj. dr. Tóbiás Gyula könyvek 139.—, pk. 21.—. Trsztyánszky Dezső td. 60.—, Űz. 27·50. U. S. hd. 20.—. Veszprémi püsp. erdhiv. Űz. 44·50, pk. 10.—. Vidos Miklós td. 20.—. Vona István td. 160.—. Vassányi M. I. td. 100.—. Váczi püsp. urad. hd. 284.—. Vadera Viktor td. 60.—, könyvek 116·50. Vallásmin. Hj. 10000.—, Űz. 1975.—. Vallach Gyula td. 80.—. Walter Károly hd. 40.—. Zirczi apátság Űz. 35.—. pk. 10.—. Zabolai faipar rt. ld. 56.—. Ziegelhoffer Arnold npt. 16.—.

Az „Erdészeti Lapok“ 1920. évi XXI—XXII. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 3 korona, állás-keresleti hirdetéseknel 1 korona. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységgel számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 300 koronáért, azontul 25 grammonként 50 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

MAGYAR BELGA FÉMIPARGYÁR R.-T.

BUDAPEST, VI., HUNGÁRIA-KÖRUT 115/117. SZ.

Elvállalja: mezei, erdei, bánya- és iparvasutak nyomjelzését, valamint síklő- és sodronykötélpályák, csatlakozó vágányok építését.

Szállít: sineket, vágányt, váltókat (szabványos, helyi érdekű és keskenyvágányu vasutak részére), fordítókorongokat, kocsikat, mozdonyokat, kerekeket és kerékpárokat, csapágycsuklókat és egyéb kocsialkatrészeket. (1. XII. 8.)

Roessemann és Kühnemann R.-T. keskenyvágányu vasutak, sodronykötélpályák és modern szállítóberendezések gyára. ~~Erdei vasutak~~ nyomjelzése, tervezése és építése. **Tüzi- és rönkfaszállító kocsik, sinek, váltók és fordítókorongok. Faszállító kocsik** 4, 6 és 8 tonna hordképességgel nagy mennyiségben készleten, Gyár és iroda: Budapest, VI., Váci-ut 113—115. Fiókok: Prága, Wien, Lemberg, Zágráb. Telefon: 94—19 és 27—36. (2. XII. 7.)

ORENSTEIN és KOPPEL, keskenyvágányu vasutak gyára, BUDAPEST, Andrassy-ut 53. Gyártelep: Pestszentlőrincz.

Gyárt és szállít mindennemű **erdei vasúti anyagot.** (4. XII. 7.)

Erdőket, faállományokat

vesz a

Veszprémi Faipar r.-t., Veszprém.

Közvetítők jutalmaztatnak.

(3. VIII. 7.)

MAGYAR GAZDASÁGI ES KISVASUTI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., MÉRLEG-UTCA 3. SZÁM

Tervez, épít, finanszíroz és üzemben tart

~~eredeti vasutakat~~

és szállít ily vasutakhoz szükséges

felépítményi anyagokat és járműveket.

Vasuti anyagokból állandóan nagy rak-
tárt tart es kívánatra készséggel szol-
gál ajánlattal.

(5. XII. 7.)

ERDEI VASUTAK

sinek, váltók, keskenyvágányu erdei kocsik, kerékpárok és mozdonyok
szállítása uj és használt állapotban. Nyomjelzés, tervezés és építés.

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T. GYŐR,
keskenyvágányu vasuti gyártmányainak eladása és bérbeadása.

ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLY (6. XII. 6.)

BUDAPEST, V., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32. SZÁM.

Veszek lucz-, jegenyefenyő-, tölgy-, köris-,
bükkerdőt kitermelésre, már kitermelt
rönköket is. NAGY erdőigazgató, Bakonyszentlászló.

(9. V. 5.)

Méhrajt, Műlépet

elsőrendű, valódi méhviaszból napi áron szállít, vagy salakmentes viaszért 75%-ban azonnal becserél, Boczonádi- és egyéb rendszerű méhkaptárakról, kasokról, mézpergetőkről, méhészeti kellékekről tájékoztató árjegyzéket, **a 42-es Boczonádi-kaptár ismertetését** s a „**Méhészet**“ szaklapból mutatványszámot kívánatra ingyen küld, kezdő méhészeknek díjtalan tanácsot ad, sonkolyt, méhviaszt, mézet és méhcsaládot napi áron vesz:

Sürgőnycím:
BOCZONÁDI UJPEST
Telefon 75—81.

BOCZONÁDI MÉHÉSZETE
UJPEST, SZÉCHENYI-UTCZA 7. SZÁM.

(7. VI. 6.)

Épületfát, deszkát, tűzifát sürgősen átveszek eredeti termelőtől, erdőbirtokostól, bármily mennyiségben, direkt fogyasztók számára.

Földmérést, erdőbecslést, erdősitést, gazdasági terv készítést, erdőkitermelést, értékesítést mindenkor jutányosan elvállalok.

Dr. Schultz Károly erdőmérnöki és faértékesítő irodája:
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 10/b. I. emelet 3. sz. Telefon:
József 124—53. (8. VI. 5.)

NEUSCHLOSS-LICHTIG REFÜLŐGÉPGYÁR ÉS FAIPAR R.-T.

Központi iroda:

BUDAPEST, V., BALATON-UTCZA 2. SZÁM

Gyárt: Szerszámnyeleket ipari és mezőgazdasági célokra. Mezőgazdasági faszerszámokat, mint kubikos talicskákat, kaszanyeleket, lapátokat, székeralkatrészeket és szekereket, továbbá sport faczikkeket, mint ródlikat, hockey botokat, tornafelszerelést stb. Konyhaeszközöket.

(10. VI. 5.)

A S'immeringi gép- és waggongyár r.-t. BRÜNN-KÖNIGSFELDI GÉPGYÁRA
 Magyarországi Képviselő: **Rácz Ferencz mérnök** BUDAPEST, V. KERÜLET,
 FALK-MIKSA-UTCZA 8. SZ.
Fűrés és fagegmunkáló gépberendezések.
BRUNA és IDEAL gyorsfutó Keretfűrészek
 egyedüli gyártója. Utólérhetetlen pontosság és stabilitás. **Kettős hasító keret-
 fűrés,** legujabb minta. Svéd rendszerű nagy gyalugépek óriási teljesítménnyel.
 Teljes fűrésztelep, asztalosműhely, faárgyár és favágóberendezések. **Gőzgépek,
 gőzkazánok, szivattyúk, benzín-, petrolin- és szivógáz-
 motorok.** Felvilágosítással szívesen szolgálunk. (11. XII. 4.)

LANGFELDER KÁROLY okl. gépészmérnök

BUDAPEST, V., KÁRPÁT-UTCZA 7/B. :: :: Telefon 128—08, 60—45.

Azelőtt a LANGFELDER V. GÉPGYÁR tulajdonosa

FŰRÉS, ÉS FAIPARI TELEPEK építkezési, gépészeti, szállítási része.
 MINDENMÉLY ERŐTELEPEK tervezése, építés vezetése, esetleg meggyezése.
 KÖLTSÉGVETÉSEK KIDOLGOZÁSA. SZAKTANÁCSKOZÁSOK, TŰZKÁR-
 ÉS BIZTOSÍTÁSI BECSLÉSEK. ÜZEMEK ÁLLANDÓ ELLENŐRZÉSE ÉS
 VEZETÉSE. (12. VI. 4.)

HANDEL I. fakereskedő

BUDAPEST, V., WAHRMANN-UTCZA 6. SZ.

ERDŐRE, RÖNKFÁRA, TŰZIFARA minden fanemben
 ajánlatokat kér.

VESZ: NYERSBOTOKAT tölgy-, köris-, som-, meggy-,
 mogyoró- és vörösgyűrűcsérjéből. (13. VI. 4.)

Legmegbízhatóbb beszerzési forrás!

KŐSZEGI FENYŐMAGPERGETŐGYÁR, ERDÉSZETI ÉS GAZDA-
 SÁGI MAGNAGYKERESKEDÉS, ERDÉSZETI CSEMETETELEP
 KŐSZEG, Vas megye. :: Sürgőnyezim: MAGPERGETŐ, KŐSZEG.

Csakis feltétlen megbízható terményeket szállítunk, és pedig: Bel- és külföldi
 TŰLEVELŰ- és LOMBFA MAGVAKAT, gyümölcsmagvakat. Erdészeti tű- és
 lombfacsemetéket kőszegi csemetekertünkből! Pontos és lelkiismeretes ki-
 szolgáltatás! Nagyobb tételeknél előnyárak! (14. XII. 4.)

ÁRJEGYZÉK ingyen és bérmentve.

Sürgőnyezim: MAGPERGETŐ, KŐSZEG

Csemetekert Kőszegen!

Tűzálló agyagot, Kaolint, Quarczot, Tűzifát
TÓTH JÓZSEF Kerámiai üzlete, **DEBRECZEN.**

(15. VI. 4.)

Felhívás! Felkérjük mindazon szaktársainkat, akik a vadász-
 erdői továbbképző tanfolyamot elvégezték, szakügyben czimüket
 Székely Tivadar urad. körerdészszel Szokolya, Jánospuszta (Hont m.)
 sürgősen közölni sziveskedjenek.

Horváth Gyula.

(16. III. 3.)

Székely Tivadar.

HERKULESMŰVEK R.T.

vasöntöde, kazán- és gépgyár.

BUDAPEST, VI., FIGYELŐ-UTCZA 14—16.

TELEFON 5—22., 5—23.

Gyorsan, megbízhatóan és legmodernebb kivitelben szállit:

**GYORSJÁRATU KERET-
 FÜRESZEKET,**

**INGAFÜRESZEKET,
 KÖRFÜRESZEKET,
 SZALAGFÜRESZEKET,
 VASTAGSÁGI GYALU-
 GÉPEKET,**

**EGYENGETŐ GYALU-
 GÉPEKET,**

MARÓGÉPEKET,

**TÜZIFAKÖRFÜRESZEKET
 TELJESEN VASBÓL,**

**FAAPRITÓ BALTÁKAT,
 FAFELVONÓKAT,**

**GŐZGÉPEKET,
 GŐZKAZÁNOKAT,**

**FÉLSTABIL GŐZLOKO-
 MOBILOKAT,**

**MINDENNEMŰ ASZTALOS-
 GÉPET,**

TRANZMISSZIÓKAT,

**teljes FÜRESZTELEPEKET és FAAPRITÓ be-
 rendezéseket, ASZTALOSGYÁRI és PARKETT-
 GYÁRI berendezéseket és minden fafeldolgo-
 záshoz szükséges gépeket.**

(18. XII. 2.)

Tűzifaellátás és értékesítés egyedüli módja. Megkimél-
 hetjük a fogyasztóközönséget a faszakmában teljesen járatlan
 kávéházi ügynökök magas közvetítői percentjétől az által, ha:
 mindennemű, minőségű, választéku és mennyiségű fa értékesi-
 tésével bizalommal fordulunk dr. *Schultz Károly* okl. erdőmérnök
 országos erdőmérnöki és faértékesítő irodájához.

Aki egyetlen egyszer megajándékozta nevezett irodát bizalmával, azontul csak ezen iroda által értékesítette fáját, mert a szaktudással és lelkiismeretes ügyintézással mindenkor a legmagasabb faárat érte el, amellet, hogy a fogyasztóközönség így jutányosabban juthatott fához.

Az ügynökök által történt értékesítés okozza a közönség $\frac{3}{4}$ részének még ma is tűzifa-ellátatlanságát.

Dr. Schultz Károly Budapest, VII., Vörösmarty-utca 10/b.
I. em. 3. Telefon József 124—53. (17. IV. 3.)

DR. LAMM ANTAL

FENYŐMAGPERGETŐGYÁRA, KÖRMEND

Sürgönczim: DR. LAMM, KÖRMEND.

**Ajánl legmagasabb csiraképességű és teljes
sen megbízható friss** (19. VI. 2.)

(19. VI. 2.)

TÚLEVELÜ- és LOMBFA MAGVAKAT.

valamint külföldi specziális magvakat.

Kivánságra árajánlattel készséggel szolgálók.

A legnagyobb főpapi és főúri uradalmak szállítója.

Erdész, eréyes, Pest mellett 100 hold erdő- és kisgazdaság kezelésére azonnalra felvétetik. Menekültek előnyben részesülnek. Jelentkezés okmányokkal d. u. 2—4-ig U. S. Lógody-u. 9. sz. II. em. 12. Telefon 54—04. (20)

(20)

Kolos Henrik fatermelő gőzfűrészfűzeme (V., Dagály-u. 10.)
keres megvételre puha gömbfát. (21. VI. 1.)

(21. VI. 1.)

Erdőmérnöki állást keres nős, 38 éves, róm. kath. okleveles erdőmérnök több évi gyakorlattal, az erdőszet és vadászat minden ágában járatos. Kérem szíves megkereséseket Walter István Budapest, IX., Mester-u. 51. alá küldeni. Az állást azonnal elfoglalhatja. (22. II. 1.)

Hirdetmény. Nagykanizsa r. t. város zárt írásbeli ajánlatok útján eladja 96/11 kat. holdnyi „Vajda” oldal nevű erdőrésznének 35 cm átmérőn felüli tölgyműfárönköit köbméterenkinti átlag elegységáért.

A kitermelés most veszi kezdetét és a folyó évadban befejezést is nyer.

Az erdő 100 éves koron felüli és átlag 7 km távolságra van Nagykanizsa vasuti állomástól. Részletes árverési feltételek a városi gazdasági hivatalban betekintheők, vagy onnan 30 korona másolási díj beküldése mellett beszerezhetők. A zárt írásbeli ajánlatok benyújtási határideje 1920. évi november hó 22-én délelőtt 12 óra; felbontásuk pedig ugyanezen nap 12 óra 10 perczkor fog megkezdődni.

Nagykanizsa, 1920. évi október hó 30.

(23)

Polgármester.

Erdészi vagy segéderdészi állást keres szakiskolát és a továbbképző tanfolyamot végzett erdész, ki az erdőgazdaság, vadászat és az irodai munkák okszerű kezelés és vezetésében gyakorlattal bír. Jelenleg egy felvidéki erdő- és mezőgazdaságban mint segédtsízt van alkalmazva, állását az erdőgazdaság eladása folytán kívánja elhagyni. Megkeresések M. I. Balatonszentgyörgy czimre küldendők. (24)

Pályázati hirdetmény. 10053/1920. sz. — Gyöngyös r. t. városnál üresedésben levő erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Az erdőőr javadalmazása évi 1000 korona törzsfizetés, 1000 korona háborus segély, 7800 korona drágasági segély, családtagonként 400 korona családi pótlék, évenként 12 ürméter tűzifa házhoz szállítva, természetbeni lakás egy szoba, konyha, kamra, egy anyakocza és egy évi szaporodással legeltetési joga, két drb.

tehén és egy évi szaporulatának legeltetési joga, 1.5 hold rét, 400 □-öl kerti földhasználat és a v. erdei jövedelem 2.5%-nak $\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{7}$ része.

Pályázhatnak 24 életévüket betöltött, 40 évesnél nem idősebb, egészséges, feddhetlen előéletű, erdőőri szakvizsgát tett magyar honpolgárok.

Felhivom a pályázókat, hogy sajátkezüleg megírt pályázati kérvényüket erkölcsi, szolgálati, orvosi és erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal felszerelve a város polgármesteréhez czimezve folyó évi december hó 15-ig a városi iktatóhivatalba nyújtják be.

Az állás 1921. január 1-én elfoglalandó.

Gyöngyös, 1920. november hó 1-én.

(25)

Dr. Puky Árpád
polgármester.

Menekült m. kir. erdészeti altiszt, ki házikezelésnél 9 évi külső és belső (irodai) gyakorlattal, 4 középiskolával, szakiskolával, kitűnő szakvizsgái bizonyítvánnyal rendelkezik, magánuradalomnál megfelelő állást keres. Ajánlatokat „Jobb családból való” jeligén a kiadóhivatal továbbít. (26)

Keresünk azonnali belépésre 1000 holdas erdőgazdaságunk részére kiscsaládu, keresztény, erélyes *pagonyerdészt*, ki a modern erdőgazdaságban előforduló összes teendőkhöz kiválóan jártas, a kitermelés és beerdősítés minden neméhez, faiskola kezeléséhez ért. Ajánlatokat eddigi működést feltűntető bizonyítványmásolatok és rövid életrajz csatolása mellett nagyrécei uradalom, Nagyréce (Zala m.) kérünk. (27. II. 1.)

Az „Erdészeti Lapok“ 1920. évi XXI—XXII. füzetének tartalma:

	Oldal
1920. november 13.	493
<i>Biró János</i> : Az alföldi legelők rendezése a fásítással kapcsolatban (Folyt. köv.)	494
<i>Schmidt Károly</i> : Az erdőgazdasági szomszédjog	504
<i>Tuzson János dr.</i> : Szakvélemény a püspökladányi vallásalapítványi uradalom egyes részeinek befásítása tárgyában	516
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. I. Az erdő- és faügyek kormánybiztosának 6275. sz. rendelete a Dunán bejövő faanyagoknak szállítási igazolványnyal való ellátása tárgyában	522
II. A m. k. minisztériumnak 8480/1920. M. E. sz. rendelete a némely különleges ügyekben eljárásra hivatott vegyes bíróságokról	522
III. 9001/1920. M. E. sz. rendelet az ország faszükségletének biztosításáról szóló 4996/1919. M. E. sz. rendelet szerint eljáró árbeicslő bizottságok határozatainak felülvizsgálása tárgyában	524
IV. 9331/1920. M. E. sz. rendelet a fa- és faszénkészletek felhasználásának és forgalombahozatalának szabályozása, valamint azok tájékoztató árának megállapítása tárgyában kiadott 7266/1920. M. E. sz. rendelet módosításáról és kiegészítéséről	525
V. 9332/1920. M. E. sz. rendelet a külföldről vagy idegen megszálló hatalom igazgatása alatt álló területekről tűzifa és faszén behozatalának és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában	526
VI. Hivatalos közlemény	529
KÜLÖNFÉLÉK. Sobó Jenő †. — Halálozások. — Személyi hírek. — Tűzifabehozatali szindikátus. — Felolvasás. — Szakoktatási hírek. — Talajvizmegfigyelések az Alföldön. — A vadkárok megtérítése. — Helyreigazítás. — Nyugtázás. — Baromfitenyésztési tanácsadó ...	530
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1920. október hó)	536
HIRDETÉSEK	I—VIII

